

6667

LEGEA

PENTRU ALEGERILE DE
DEPUTAȚI ȘI SENATORI

IN ARDEAL, BANAT ȘI ȚINUTU-
RILE ROMÂNEȘTI DIN UNGARIA

CU EXPLICAȚII ȘI ADNOTĂRI

DE

Dr. V. ONIȘOR.

EX LIBRIS
ONIS FOR CHEBU
CLUJ-SIBIU

EDITURA LIBRĂRIEI G. ONIȘOR, CLUJ

1919.

Prețul Cor. 5.-

66228

LEGEA

PENTRU ALEGERILE DE DEPUTAȚI ȘI SENATORI

ÎN ARDEAL, BANAT ȘI ȚINUTU-
RILE ROMÂNEȘTI DIN UNGARIA

CU EXPLICAȚII ȘI ADNOTĂRI
DE
Dr. V. ONIȘOR.

EDITURA LIBRĂRIEI G. ONIȘOR, CLUJ
1919.

~~Institutul de Studii Istorice si Social-Politice
de pe lângă C.C. al P.C.R.
BIBLIOTECA DOCUMENTARĂ~~

~~inventar nr.~~

~~77.301/80~~

Decret-Lege

asupra alegerilor pentru Adunarea deputaților și pentru Senat în Transilvania, Bănat, Crișana, Sătmar și Maramurăș.

Promulgată prin înaltul decret regal Nr. 3621 din 24 Aug. 1919. Publicată în „Monitorul oficial” Nr. 103 din 26 Aug. și „Gazeta oficială” Nr. 52 din 4 Sept. 1919.

CAP. I.

1. Compunerea Adunărilor.¹

§. 1. Electoratul. Mandatele.

ART. 1. Vor alege un număr de deputați proporțional cu populația, prin vot obștesc, egal, direct, secret și cu votarea pe comune, toți cetățenii de 21

¹ În *Statul român* normele de constituire a Corpurilor legiuitoare sunt depuse în articolele 57—81 ale Constituției, apoi în legea electorală din 8 Iunie 1884, modificată în 8 rânduri, mai pe urmă în 1913, în legea despre întocmirea listelor electorale din 18 Februarie 1907, în legea asupra procedurii electorale din 9 Iunie 1903, cu modificările din 1904 și 1906.

Articolii 57—78 sunt înscrși în constituție pe baza modificărilor acceptate de legea electorală din 8 Iunie 1884. Această lege electorală a fost întemeiată pe cens și sistemul de 3 colegii.

Evenimentele anilor din urmă, mai ales în urma participării la războiul balcanic în 1913, au pus la ordinea zilei și în statul român rezolvirea chestiunii electorale în sensul democratizării țării. Aproape la un an, după intrarea în războiul de întregirea neamului, la 19 Iulie 1917 a fost promulgată cu decretul regal Nr. 721 modificarea articolelor 57 și 67 din Constituție.

În Art. 57 modificat se spune: Adunarea deputaților se compune din deputați aleși de cetățenii români majori, prin votul universal, egal, direct, obligatoriu și cu scrutin secret pe baza reprezentării proporționale. În Art. 67 se spune:

Senatul se compune din Senatori aleși și din senatori de drept.

Legea electorală va fixa modalitatea compunerii Camerei deputaților și a senatului. Principiile din legea electorală relative la compunerea Adunării deputaților și Senatului, fiind considerate ca dispozițiuni constituționale, vor fi înscrise în acest articol (Art. 67). Aceste principii se vor vota conform art. 128 din Constituție, fiind la ședința prezenți 2/3 a celor prezenți.

Prin modificarea din 19 Iulie 1917 a Constituției s'a decretat compunerea Adunării deputaților, în conformitate cu

ani împliniți, cari au avut cetățenia ungară, nu optează pentru cetățenia unui stat străin, și:

a) Sunt născuți în teritoriile alipite în mod definitiv la România, sau

principiile democrației, pe baza sutrajului universal. Legea electorală, care a înfăptuit aceste postulate ale democrației, e publicată pentru România și Basarabia prin decretul lege Nr. 3402 din 14 Noembrie 1918, întregit prin patru decrete ulterioare normând oarecari chestii de amănunte.

În *Statul ungar* dreptul electoral eră rezolvit mai nou prin legea din anul 1918 a lui Wekerle, art. XVII, publicată în Monitorul legilor țării la 20 Sept. 1918. Această lege reacționară, adusă după trecerea alor 4 ani de războiu, întemeiată pe censul spiritual și de avere, aveă menirea să corecteze nedreptățile cuprinse în legea lui Tisza din 1913, art. XXIII, despre cari nedreptăți s'au convins și Maghiarii, cu toate că în viață n'au avut prilej să încerce această lege și nu era nici un motiv să o schimbe într'un interval așa de scurt, dar de fapt pentru naționalități și în special pentru noi Românii, mai ales din părțile ardelene, e tot atât de reacționară și cu tendințe de a împedecă validitatea noastră în statul ungar conform numărului și importanței poporului român. Această lege, spre rușinea veacului al XX, a susținut pentru părțile ardelene, se înțelege că numai pentru sate, unde locuiește masa poporului român, toate dispozițiile reacționare ale legilor electorale ungare, începând cu anul 1848 (v. §. 2 și 3 al legii Wekerle), care totdeauna au zădărnicit afirmarea politică a poporului românesc. Ce e mai mult a construit noi motive de excludere dela vot și eligibilitate a elementelor independente, cari s'au expus în lupta politică (v. p. 15 și 16 din §. 11). Abia după 40 de zile dela publicarea acestei legi, evenimentele au măturat-o cu întreg sistemul de opresiune, care i-a dat timbrul și paternitatea.

Față cu legea lui Tisza poporul român și-a prezentat dorințele politice în proiectul înaintat de deputații partidului național român din 1913, care proiect, întemeiat pe postulatele democrației, sufrajul universal, direct, egal, secret, cu votarea cea mai decentralizată pe comune, e punctul de mănecare și piatra fundamentală în munca de organizare și reconstruire a statului nostru.

După constituția statului ungar, a doua adunare legiuitoare, casa magnaților, eră compusă din membrii de drept, reprezentanți ai aristocrației, bisericilor, înalți funcționari ai Statului și din membrii numiți de coroană, prin urmare poporul n'a avut nici o influință asupra compunerii camerei a doua. Constituția română, întemeiată tot pe sistemul celor 2 camere, dă drept de alegere națiunii și pentru Senat, care nu e reprezentanța aristocrației, ci e asemenea Adunării deputaților, reprezentanța națională, aleasă de alegătorii în drept. Ținem să subliniem marea deosebire între Constituția română, și între situația din fostul stat ungar.

Art. 31 din Constituție statuiază: «Toate puterile statului emană dela națiune».

b) La 1 Ianuarie 1914 au avut apartinerea (competența) câștigată cu forme legale în una din comunele acestor teritorii, sau

Intru executarea acestui principiu nu se poate admite o cameră, care să nu emaneze de-a dreptul dela națiune, dela obștea alegătorilor, ca reprezentanța națiunii.

La compunerea proiectului de lege pentru Ardeal, Bănat și Ținuturile românești din Ungaria, conduși de gândul unificării instituțiilor și legilor, am luat de bază legea decretată pentru România, care în principiile ei fundamentale răspunde și postulatelor acceptate de noi. Având însă în vedere împrejurările specifice și situația politică dela noi, am fost necesități să facem și unele abateri.

Principiul sufragiului universal e realizat în sensul cel mai larg. Pentru-a avea dreptul de vot sunt condițiuni generale: *cetățenia și vârsta*, de 21 ani pentru Adunarea deputaților (în legea din România veche majoratul, care corespunde vârstei de 21 ani), și 40 ani pentru Senat. Prin aceste condițiuni dreptul de alegător corespunde postulatelor sufragiului universal pentru sexul bărbătesc. Dreptul de alegător e *egal* pentru toți cetățenii, nu îl admite numai pentru anumite categorii de cetățeni, de altă parte fiecare cetățean are numai un singur vot, exclude sistemul pluralității. Voturile cetățenilor sunt egale între sine, fără considerație la starea socială, calificație, bogăție.

Dreptul de alegător e *direct*, se exercitează prin fiecare alegător de-a dreptul, în mod nemijlocit, în contrast cu reprezentarea prin electori; aleși, cari, trimiși de alegătorii direcți, votează pentru a alege pe reprezentanții în corpurile legiuitoare, sistem cunoscut la colegiul al treilea din legea veche electorală din România.

Votul e *secret*, în procedura de votare alegătorul își exercitează votul în mod secret, în contrast cu votarea publică sau deschisă. Alegătorul își exprimă votul fără a fi necesitat a aduce numele candidatului, sau listei, pe care o votează, la cunoștința organelor oficiale și asistente la operațiunea de votare. Secretul votului e garantat prin tehnica de votare și prin scutul, care îl dă legea și pentru mai târziu, nefiind admisibil, ca în decursul unei anchete sau instrucțiuni să se caute a se stabili votul dat de un alegător.

Dreptul de alegător e întemeiat pe *reprezentarea proporțională*. Este un raport între numărul reprezentanților și cifra populațiunii reprezentate prin ei. Este o dreptate în felul de reprezentare, având toți cetățenii unui stat, fără deosebire de clase sociale, naționalități ori confesiuni, același pond în cumpăna de reprezentare politică. Sunt cunoscute nedreptățile din sistemul electoral unguresc, unde erau cercuri electorale compuse din 62 alegători ai unei singure comune și din 12 mii alegători, reprezentați ai unei poporațiuni de 100 mii de locuitori.

În reprezentarea proporțională un reprezentant e socotit după o cifră egală de populațiune, în toate circumscripțiile țării, d. e. un deputat la 30 mii, 50 mii, 100 mii de locuitori, fără deosebire de vârstă.

c) La 1 Ianuarie 1914 au avut domiciliul real în una din comunele acestor teritorii și până la fixarea listelor electorale au optat pentru cetățenia română, sau

Atât legea din România veche, cât și legea noastră admite un deputat la câte 30 mii și un senator la câte 70 mii locuitori (suflete).

În legea din România veche, mai este o condițiune generală, *obligativitatea votului*. Cetățeanul, care are dreptul de vot, are și datoria de a nu lipsi dela actul de votare, și e ținut a-și exercita votul. O consecință din natura de drept public a votului, care nu are menirea de a servi un interes particular al cetățeanului, ci interesul obștesc, interesul statului. În situația politică transitoare dela noi, nu s'a aflat de oportun de a introduce în lege acest postulat, accentuat mai mult de păturile sociale suprapuse decât de cele muncitorești.

Votul femeilor încă e unul dintre postulatele democrației, înscris în programele partidelor politice mai ales în decursul războiului mondial. Femeia, în această necunoscută măsurare de puteri, încă și-a adus partea sa de muncă și de jertfă și și-a afirmat în proporții necunoscute până atunci însemnătatea sa ca factor social și economic, eluțându-și îndreptățirea de a fi admisă și în lupta politică ca factor hotărâtor alături de bărbat.

Adunarea națională din Alba-Iulia din 1 Decembrie (18 Noembrie) 1918 a înscris în programul acceptat și votul femeilor ca bază viitoare a constituției statului român. Dar cum în decretul-lege din 14 Noembrie 1918, în largă reformă electorală a României vechi, nu eră realizat acest postulat, nu s'a putut compune legea electorală a ținuturilor unite dela noi pe altă bază, — care, admițând și votul femeilor, ar fi fost de 2 ori mai largă — decât cea din România și Basarabia.

Votul femeilor însă e postulat de constituire a noilor temelii de stat și cei ce l-au votat la Alba-Iulia își vor ține de datorie să-l susțină și în Constituanta și să-l înfăptuiască în legea unitară electorală a statului român.

O chestiune controversată, a fost chestiunea *scrutinului uninominal* și a celui *de listă*. Aceasta e o chestiune mult discutată în toate țările, cari au introdus sufragiul universal. În Franța aceste sisteme de scrutin începând dela 1848 s'au alternat în mod periodic. Legea electorală din 1848 a introdus scrutinul de listă, care însă a fost desființat prin constituția din 1852, a introdus scrutinul uninominal, care a fost menținut și prin legea din 1870. Dar guvernul apărării naționale din 1871 a restabilit din nou scrutinul de listă, pe baza căruia s'au făcut alegerile din 1871 și cele parțiale până în 1876. Legea organică din 30 Noembrie 1875 a statornicit din nou scrutinul uninominal. Legea din 16 Iunie 1885 a restabilit scrutinul de listă în fine legea din 13 Februarie 1889 a reintrodus iar scrutinul uninominal.

Legea electorală din România e întemeiată pe scrutinul de listă. Se face pentru prima oară încercare cu acest sistem în România. Scrutinul pe listă se bazează pe o combinațiune,

d) Sunt Români născuți în alte teritorii și optează pentru cetățenia română și aparținerea în una din comunele acestor teritorii.¹

care întrunește un avantaj cunoscut sub denumirea de reprezentarea minorităților.

În vederea situației politice dela noi și a educației poporului dela sate, n'a putut fi admis scrutinul de listă pe întreagă linia, ci a menținut scrutinul uninominal, pentru populațiunea dela sate, iar pentru cea dela orașe, care alege mai mult decât un deputat, a admis scrutinul pe listă. În lege sunt întrețesute norme pentru amândouă sistemele de scrutin. Se înțelege, că scrutinul de listă în forma aceasta nu corăspunde sistemului original, după care un departament formează o circumscripție, nici celui din legea română, unde fiecare județ este o circumscripție. Circumscripțiile noastre cu scrutinul de listă se reduc la teritoriul unui oraș, iar orașele noastre nu au cifra de populațiune pentru a putea alege mai mult decât 2 deputați. (Din expunerea de motive).

Corpurile legiuitoare franceze prin *novela electorală din 12 Iulie 1919* au trecut din nou dela scrutinul uninominal la un sistem mixt, care ține calea mijlocie între cele 2 sisteme de scrutin. Departamentul formează o circumscripție, iar cele ce aleg mai mult decât șase deputați, pot fi împărțite în două sau mai multe circumscripții. Nici un candidat nu poate fi prezentat decât într'o singură circumscripție. Prezentările se fac pe listele pregătite de partide. Dar un deputat poate fi prezentat și isolat. Alegătorul nu e obligat să voteze pentru o listă completă, el are dreptul a vota și candidați, cari obvin și pe listele altor partide (*panașage*, interzis până acum). La despoiere se totalizează voturile fiecărui candidat de pe fiecare listă. Totalizarea se face la reședința departamentului.

Decretul-lege pentru *alegerile din Bucovina* încă e clădit pe aceleași principii generale ca și al nostru. Scrutinul pe listă e admis numai în orașul Cernăuți, care alege 3 deputați. Votul e obligator ca și în România veche.

¹ *Art. 1* normează condițiunile generale și speciale ale dreptului de alegător. Pentru ca cineva să fie alegător, afară de condițiunile generale trebuie să mai întrunească și condiții speciale.

Cum cetățenia în teritoriile alipite la România încă nu e normată printr'o lege, de o camdată nu există o definițiune legală a cetățeniei în aceste teritorii, de aceea a fost de lipsă să se definească cu alte criterii. În afară de *cetățenia ungară*, care e cel dintâi pozitiv, după ce fostul cetățean ungar poate să devină cetățean român, dacă voiește, dar poate să nu doriască a fi cetățean român, rămânând la alegerea fiecăruia — mai este prevăzut și un negativ, prin care cetățeanul ungar își clarifică singur situația, adevă că să nu opteze pentru cetățenia unui stat străin. Cine nu dorește să fie cetățean român nu poate avea nici un interes de a fi alegător în statul român, căci pentru el e indiferentă rezolvarea afacerilor acestui stat.

Pe lângă fosta cetățenie ungară e prima condiție specială de a fi născut în teritoriile alipite definitiv la România.

ART. 2. Alegerea se va face pe circumscripții electorale.

În fiecare județ se vor forma atâtea circumscripții electorale, încât să fie ales un deputat la fiecare număr de 30,000 locuitori și la fracțiunea suplimentară superioară numărului de 20,000 locuitori.

Vor fi aleși în:

Județul Alba-de-jos	8 deputați
„ Arad	14 „
„ Bichiș	2 „
„ Bihor	19 „
„ Bistrița-Năsăud	5 „
„ Brașov	4 „
„ Caraș-Severin	17 „
„ Cenad	4 „
„ Ciuc	4 „
„ Cojocna	11 „

Aici nu se face nici o deosebire de naționalitate ect., prin urmare se consideră de alegători, în consecință de viitori cetățeni ai statului român toți cei născuți în aceste teritorii. Este de a se înțelege ca născuți din părinți foști cetățeni ungari, căci numai aceștia au cetățenia ungară. O altă interpretare ar conduce la absurd.

A doua categorie e a cetățenilor ungari, cari nu sunt născuți aici, dar la 1 Ianuarie 1914 au avut apartinerea câștigată cu forme legale în una din comunele acestor teritorii. Această dispoziție esclude pe cetățenii ungari, cari și-au câștigat apartinerea după 1 Ianuarie 1914.

A treia categorie e a cetățenilor ungari, cari nici nu sunt născuți aici, nici n'au apartinerea înainte de 1 Ianuarie 1914, dar la această dată au domiciliu real în una din comunele de aici și până la fixarea listelor optează pentru cetățenia română și natural ca să fie înscrși în liste. Noțiunea domiciliului real va fi stabilită după normele dreptului civil.

În a patra categorie intră Românii cu cetățenie ungară, care sunt născuți în afară de aceste teritorii, n'au nici apartinere, nici domiciliu real la noi, dar optează pentru cetățenia română. Aceștia natural vor trebui să facă declarațiune de optare și să-și așeze domiciliul într'una din comunele teritoriului nostru, unde vor cere să fie înscrși în lista alegătorilor. (Motive).

În *România veche* art. 1: Toți cetățenii români majori vor alege prin vot obștesc obligator, egal, direct și secret și pe baza reprezentării proporționale un număr de deputați proporțional cu populația.

În *Bucovina* art. 2: Alegerea se va face prin vot universal, egal, direct, obligator și secret, pe circumscripții electorale și cu votarea pe comune.

Județul Făgăraș	4 deputați
„ Hunedoara	14 „
„ Maramurăș	9 „
„ Murăș-Turda	8 „
„ Odorheiu	4 „
„ Sălagiu	8 „
„ Sătmar cu teritoriile din Ugocia	14 „
„ Sibiiu	7 „
„ Solnoc-Dobâca	10 „
„ Târnava-mare ¹	6 „
„ Târnava mică	4 „
„ Timiș-Torontal	17 „
„ Treiscaune	4 „
„ Turda-Arieș	7 „

ART. 3. Toți cetățenii cari au drept electoral după prevederile Art. 1, dar au împlinit vârsta de 40 ani, vor alege prin vot egal, direct, secret și cu votarea pe comune și senatori.

Senatorii se vor alege pe circumscripții electorale deosebite, câte un senator la fiecare număr de 70,000 locuitori și la fracțiunea suplimentară superioară numărului de 47,000 locuitori.

Vor fi aleși în:

Județul Alba-de-jos	3 senatori
„ Arad	6 „
„ Bichiș	1 senator
„ Bihor	8 senatori
„ Bistrița-Năsăud	2 „
„ Brașov	2 „
„ Caraș-Severin	7 „
„ Cenad	2 „

¹ Modificat prin decretul-lege Nr. 3593 din 30 Aug. 1919, publicat în «Monitorul oficial» Nr. 107 din 31 August 1919 și în «Gazeta oficială» Nr. 54 din 13 Sept. 1919 prin care numărul deputaților a fost stabilit pentru județul Târnava-mare în 6.

Județul Ciuc	2 senatori
„ Cojocna	4 „
„ Făgăraș	2 „
„ Hunedoara	6 „
„ Maramurăș	4 „
„ Murăș-Turda	3 „
„ Odorheiu	2 „
„ Sălagiu	3 „
„ Sătmar cu teritoriile din Ugocia	6 „
„ Sibiiu	3 „
„ Solnoc-Dobâca	4 „
„ Târnava-mare	2 „
„ Târnava-mică	2 „
„ Timiș-Torontal	7 „
„ Treiscaune	2 „
„ Turda-Arieș	3 „

ART. 4. Nu au drept electoral, deși corespund prevederilor din art. 1 și 3:

1. Membrii oștirea și ai jandarmeriei, cari se află în serviciul activ, cu excepția celor concediați în permanență și a ostașilor rezerviști, cari sunt în serviciul activ ca rezerviști, glotași, etc.;

2. Membrii polițiilor de stat, județene sau comunale, neînțelegând însă pe alți funcționari civili cu dreptul de a purta arme (finanți, vigili de drum, de țarină, brigadieri silvici, etc.)

ART. 5. Profesorii universității din Cluj, constituiți în colegiu universitar, vor alege din sânul lor un senator.

ART. 6. Vor fi de drept membrii ai Senatului:

a) Mitropoliții și episcopii confesiunilor românești;

b) Episcopii de confesiune romano-catolică, precum și primul reprezentant al bisericii luterane, reformate și unitare din teritoriile alipite definitiv la România, dacă au făcut jurământ de fidelitate.

§. 2. *Eligibilitatea.*

ART. 7. Pentru a fi ales în Adunarea deputaților se cere:

- a) A avea dreptul electoral activ în Statul român (art. 1);¹
- b) A avea exercițiul drepturilor civile și politice;
- c) A avea vârsta de 25 ani împliniți;
- d) A avea domiciliul real în una din comunele Statului român.

ART. 8. Pentru a fi ales în Senat se cere:

- a) A avea dreptul electoral activ în Statul român (art. 1 și 3);
- b) A avea exercițiul drepturilor civile și politice;
- c) A avea vârsta de 40 ani împliniți;
- d) A avea domiciliul real în una din comunele Statului român.

ART. 9. Nu poate fi candidat de deputat sau senator:

1. Cine funcționează în timpul dintre ziua de convocare a colegiului electoral și ziua fixată pentru alegere ca judecător la judecătoria de ocol, la tribunal, sau ca membru al procuraturii de pe lângă tribunal, în acea circumscripție electorală, care e situată de tot sau în parte pe teritoriul acelei judecătoria de ocol sau acelu tribunal;

2. Cine, în timpul prevăzut la punctul 1, a fost prefect, subprefect, primpretor, pretor, primar al unui oraș municipal sau cu consiliu, căpitan sau subcăpitan de poliție, prefect regional de poliție, într'o circumscripție electorală, care e situată de tot sau în parte pe teritoriul circumscripției de sub autoritatea numelui funcționar;

¹ În România și Bucovina se cere numai de a fi cetățean român, fără a prevedea dreptul electoral activ.

Nu e nevoie ca candidatul să fie alegător trecut în listă.

3. Președintele biuroului electoral și de votare și locțiitorul lui în acea circumscripție, în care funcționează la alegere sau la votare.

Dacă vreun funcționar (punct. 1-2) renunță la funcția sa, în baza acestui articol, în scopul de a putea fi prezentat ca candidat, și petiția de renunțare o dă în scris șefului autorității sale, petiția se consideră de acceptată în urma faptului acestuia, susținând răspunderea disciplinară și materială a aceluia funcționar.

CAP. II.

Incapacități. Nedemnități. Incompatibilitate.

ART. 10. Sunt incapabili a fi alegători sau aleși:

1. Cei puși sub interdicțiune (curatelă) sau al căror minorat s'a prelungit (pus sub consiliul judiciar);
2. Cei ce sufer de demență constatată prin medici oficiali și dacă nu sunt sub interdicțiune;
3. Cei în stare de faliment declarați și nereabilitați;
4. Cei ce beneficiază de ajutor filantropic sau au beneficiat și dela ziua beneficierii n'a trecut un an, cu excepția invalizilor de război.

ART. 11. Sunt nedemni a fi alegători sau aleși:

1. Cei condamnați pentru crime și delictes intenționate (cu prepus) la pedeapsă de închisoare, dela ziua când sentința a ajuns definitivă, până la executarea ei, dacă executarea n'a fost suspendată în mod condiționat, sau dacă nu s'a stins prin grațiere regească sau prin prescripțiune;
2. Cei condamnați în mod definitiv la pedeapsă de închisoare pentru crime sau delictes provenite din poftă de câștig, mai departe cei condamnați în mod definitiv pentru crimele de înaltă trădare prevăzute în codul penal ungar la § 126, 127, 130—135, 139, 141, 142—149 și § 18, art. 43 din 1912, pentru crima

rebeliunii dela § 152—158, sila în contra autorității din § 2, 4, 7 și 8, art. 40 din 1914, spionaj dela § 455, înțelegând peste tot locul în loc de națiunea și statul ungar, națiunea și Statul român, dela împlinirea pedepsei sau dela prescripțiune într'un termen de 10 ani în caz de delict și de 15 ani în caz de crimă;

3. Cei puși în arest preventiv prin hotărîre definitivă judecătorească, cei puși în libertate în mod condiționat, în fine cei condamnați, cari își împlinesc pedeapsa de închisoare;

4. Cei condamnați la pierderea drepturilor politice pe timpul prevăzut în sentință;

5. Cei cari, după 1 Decembrie (18 Noembrie) 1918, au luptat sau au uneltit în contra puterii armate a Statului român, s'au făcut vinovați de vreo infracțiune în contra Statului român, dacă aceasta s'a constatat printr'o autoritate publică sau judecătorească, în fine toți acei funcționari publici, notari publici, advocați, cari, denegând serviciul, în detrimentul binelui public, au manifestat prin aceasta, în mod evident, voința lor de a tulbură ordinea publică sau a servi interesele unui Stat străin;¹

6. Cei cari țin sau singuri, sau prin alte persoane, casă de prostituție sau casă de joc de noroc.

Nu sunt nedemni a fi alegători sau aleși cei condamnați în decursul războiului pentru crime cu caracter politic de către judecătorii civile și militare austro-ungare ori ungare.

Nu sunt nedemni a fi alegători sau aleși cei ce au fost condamnați de judecătorii ungare în legătură cu intrarea armatelor române în Ardeal în anul 1916, întrucât până la încheierea listelor electorale s'a ordonat revizuirea.

¹ În Bucovina: Art. 12 p. 3. Cei despre cari este evident, că au comis acte de dușmănie în contra Statului român sau a națiunii române.

p. 4. Cei cari s'au sustras dela recrutările orânduite de statul român sau au refuzat jurământul de credință.

ART. 12. Funcționarii de Stat, cari ocupă funcțiuni judecătorești sau administrative, și, în general, toți acei cari ocupă o funcțiune de orice natură, retribuită de Stat, județ sau comună, sau așezămintele de utilitate publică, ale căror bugete se votează de Adunarea deputaților, aleși de deputați sau senatori, pot ține mandatul numai dacă demisionează din funcția lor în 8 zile libere, socotite dela data verificării alegerii.

Această dispozițiune se aplică și aceloră, cari îndeplinesc servicii în instituțiunile particulare, dar pentru numirea cărora se cere un decret regal, ori decret al Consiliului Dirigent.

Preoții, profesorii, învățătorii și funcționarii confesiunilor, aleși deputați ori senatori, nu pot primi dela Stat întregirile și ajutoarele împreunate cu funcțiunile lor.

ART. 13. Nu sunt incompatibile cu mandatul de deputat sau senator funcțiunile de membru în Consiliul Dirigent șef de resort, secretar general la resorturile Consiliului Dirigent și de ministru în guvernul regal.

ART. 14. Membrii uneia sau celeilalte Adunări, cari primesc numirea într'o funcțiune salariată de Stat, alta decât cele prevăzute în art. 13, încetează de drept a mai fi deputat sau senator.

ART. 15. Deputații și senatorii în tot timpul mandatului lor, fie personal, fie ca mandatar sau membrii delegați ai societăților particulare, nu pot încheia cu Statul, județele, comunele și instituțiile particulare, arătate în art. 12, nici un contract de lucrări sau furnituri, sub pedeapsa nulității de drept a contractului.

CAP. III.

Circumscripțiile electorale și secțiile de votare.

ART. 16. Fiecare circumscripție pentru Adunarea deputaților va alege câte un deputat și fiecare

circumscripție pentru Senat va alege câte un senator. Excepțiune fac circumscripțiile din acele orașe municipale, cari vor alege câte doi deputați pe baza reprezentării proporționale.

După prevederile art. 2 și 3 vor fi circumscripții pentru alegerea de deputați și circumscripții pentru alegerea de senatori.

ART. 17. Circumscripțiile electorale, atât pentru alegerea deputaților, cât și a senatorilor, se vor determina prin decret dat de Consiliul Dirigent.¹

ART. 18. Circumscripțiile electorale pentru alegerea câte unui deputat sau senator se vor compune, repartizând în mod practic în fiecare circumscripție un număr de comune potrivit cu înțelesul art. 2 și 3.

Pentru motive de utilitate publică, circumscripțiile electorale ale unui județ vor putea cuprinde și comune cari fac parte dintr'un județ învecinat.

ART. 19. Circumscripțiile electorale se împart în secții de votare.

La compunerea secțiilor de votare comunele vor fi astfel grupate, ca alegătorii să voteze în comuna lor de domiciliu. Dacă însă o astfel de grupare ar fi împreună cu greutate, se pot grupa și mai multe comune învecinate într'o secție de votare, dar comunele astfel grupate nu pot fi mai departe decât cel mult 10—15 km dela comuna reședință a secției de votare.

Dacă într'o comună (oraș) numărul alegătorilor ar trece peste 1000, se vor forma două sau mai multe secții de votare, astfel, ca la fiecare secție de votare să fie repartizați un număr de cel mult 1000 alegători.

ART. 20. Compunerea secțiilor de votare e de atribuțiunea biuroului electoral central. Hotărârea adusă va fi înaintată spre aprobare resortului de interne, care o poate schimba.

¹ S'a publicat în «Gazeta oficială» Nr. 54 din Sept. 1919. Vezi și textul în extras la finea acestei broșuri.

CAP. IV.

Bioururile electorale centrale.

ART. 21. În fiecare județ se înființează un biou electoral central, cu atribuțiunea de a îngriji de conscrierea alegătorilor¹ și prevederea lor cu certificate de alegător, de a pregăti, conduce operațiunile electorale și de a repartiza pe alegătorii singuraticelor comune de votare.

Dispozițiile pentru înființarea biourilor electorale centrale se vor face numai decât după publicarea acestui decret-lege,² iar bioururile electorale centrale înființate vor lua fără amânare măsurile de lipsă pentru conscrierea alegătorilor și prevederea lor cu certificate de alegător.

Bioururile electorale centrale sunt permanente. Operatele de conscriere a alegătorilor însă vor fi compuse resp. întregite înaintea fixării eventualei alegeri.

Locurile ajunse vacante în biouul electoral central vor fi întregite.

ART. 22. Biouul electoral central constă din președinte și din membrii ai congregației județene.

Președintele biouului electoral central e subprefectul sau locțiitorul său legal. Grefierul biouului va fi desemnat de președinte, dintre notarii municipiului, nu e însă membru al biouului electoral central.

¹ Dispozițiile pentru conscrierea alegătorilor s'au luat prin ordinul circular Nr. 7900 din 12 Iulie 1919 al resortului de interne încă înainte de a fi publicat decretul-lege, dupăce principiile fundamentale ale aceluia au fost stabilite.

² Dispozițiile pentru constituirea birourilor electorale s'au făcut prin ordinul circular Nr. 11,000 din 17 Aug. 1919 al resortului de interne.

ART. 23. În biroul electoral central vor fi aleși de fiecare circumscripție electorală din județ câte 3 membri.¹

Până la întrunirea din nou a congregației județene, membrii vor fi numiți de prefect, conform normelor din decretul No. II. al consiliului dirigent, referitoare la întregirea comisiunilor rămase în funcțiune din municipii. Câte 2 membrii vor fi aleși pentru fiecare circumscripție, după putință, din alegătorii respectivei circumscripții.

ART. 24. Președintele, grefierul, locțiitorii lor și membrii biroului electoral central, vor presta înainte de începerea lucrării lor următorul jurământ: «Jur, că în toate lucrările cu cari legea investeste pe biroul electoral central, voi proceda cu conștiințiozitate, fără părtinire, având înaintea ochilor binele Statului și al cetățenilor. Așa să-mi ajute Dumnezeu». Jurământul se va face în fața prefectului.

ART. 25. Biroul electoral central ține ședințe după necesitate.

Ședințele vor fi convocate cu 3 zile mai înainte prin convocător la persoană. În cazuri urgente, ședința poate fi convocată fără amânare.

Ședințele vor fi publice.

Pentru a se aduce concluze valabile, e de lipsă prezența a lor cel puțin 4 membrii, afară de președinte.

Hotărârile se aduc cu majoritate de voturi. În caz de paritate, votul președintelui dirimă.

În ședințe se dresează procese-verbale, cari vor fi semnate de președinte, grefier și 2 membrii prezenți. Procesele-verbale se păstrează în arhiva județului, iar în 3 zile se vor înainta în copie resortului de interne al Consiliului Dirigent, care are drept a

¹ La compunerea biroului electoral central se consideră atât circumscripțiile pentru alegerea deputaților, cât și a Senatorilor, a căror număr se adună pentru a obține cifra circumscripțiilor dintr'un județ.

(Ord. circ. Nr. 11,000).

77.301/80

cassă hotăririle aduse și a îndrumă la aducerea de noi hotăriri, dacă e nevoie. Dacă timpul e însă prea scurt și e necesară dispoziție urgentă, resortul de interne poate face dispoziții direct.

CAP. V.

Conscrierea alegătorilor și certificatele de alegători.

ART. 26. Conscrierea alegătorilor¹ se va face după comune: în comune mari și mici prin primar, secretar și un învățător sau altă persoană potrivită; în orașe prin o comisiune de 3, instituită la consiliul orășenesc.

Dacă într'o localitate sunt mai multe secții de votare, conscrierea se va face separat pentru fiecare secție.

Conscrierea alegătorilor se va face în termenele ce vor fi stabilite de resortul de interne al Consiliului Dirigent.

ART. 27. Comisiunile vor conscrie din oficiu pe toți alegătorii cari întrunesc condițiunile de alegător (art. 1 și 3). Fiecare cetățean cu vârsta de 21 ani poate cere să fie luat în listă, atât pentru sine, cât și pentru alți alegători, pentru cari prezintă date. Toate datele vor fi câștigate de comisiune din oficiu.

¹ Conscrierea alegătorilor a fost decentralizată pe comune, având a se compune în fiecare comună o comisiune de 3. În legea întemeiată pe sufragiul universal chestiunea de a judeca, dacă un cetățean are dreptul de alegător sau nu, e atât de ușoară, încât nu e necesară constituirea de organe cu cunoștințe speciale de acest fel.

Listele se compun separat pentru Adunarea deputaților și pentru Senat. Conscrierea se face din oficiu. În listă se înscriu toți cetățenii, cari au drept electoral și îl pot exercita, asupra celor incapaci și nedemni (cari nu-l pot exercita) se face listă separată.

Cum legea electorală de acum va fi aplicată numai până ce se va face legea unitară pentru întreg statul, lista electorală n'a fost contemplată de permanentă.

Cetățenii trecuți peste vârsta de 21 ani se vor înscrie, după comuna de domiciliu, într'o listă, care va purta denumirea de: «Lista cetățenilor din comuna, alegători pentru Adunarea deputaților»; iar cetățenii trecuți peste vârsta de 40 ani, vor fi înscriși și într'a doua listă, care va purta denumirea de: «Lista cetățenilor din comuna, alegători pentru Senat».

Fiecare listă se va compune în două exemplare, în ordine alfabetică după numele de familie; fiecare nume va primi și un număr de ordine, care va începe cu 1 la fiecare literă. Un exemplar din listă va rămâne la comună, al doilea va fi trimis biuroului electoral central al județului.

Lista alegătorilor va conține următoarele date: 1) numărul de ordine cu indicarea literei inițiale; 2) numele de familie și botez; 3) dacă se poate constată locul și anul nașterii; 4) ocupațiunea; 5) domiciliul, eventual strada și No. casei; 6) observări.

Alegătorii, cari nu-și pot exercita dreptul de vot din cauza unei incapacități (art. 10), sau nedemnități (art. 11), vor fi trecuți în listă separată, având a fi însemnat la rubrica «observări» motivul de incapacitate sau nedemnitate.

Listele terminate vor fi afișate la primăria comunei cu 30 zile înainte de ziua fixată pentru alegere.

ART. 28. Deodată cu înscrierea în listă se va înscrie pentru fiecare alegător și un certificat, pe baza căruia alegătorul își va exercita dreptul de vot pentru alegerea la Adunarea deputaților și pentru Senat, la secția de votare a comunei de domiciliu. Se va da certificat deosebit pentru alegerea la Adunarea deputaților și Senat.

Certificatul se va face după modelul stabilit. Va avea numărul de ordine al alegătorului din lista comunei.

Certificatul va fi înmănat alegătorului, după încheierea listelor, cu dovadă de primire, în termen de 8 zile înainte de prima zi a alegerilor. Un alegător nu poate căpăta certificat de alegător și nu poate vota, decât într'o singură circumscripție electorală.

ART. 29. Fiecare cetățean cu drept de alegător poate să vadă la primăria comunei de domiciliu, în orele de oficiu, până la ziua a 20-a înainte de data fixată pentru alegere, lista comunei sale și dacă află, că cetățenii îndreptățiți după lege n'ar fi luați în listă, sau au fost trecuți în listă astfel de cetățeni, carii după lege n'au drept de alegător, sau nu și-l pot exercita, poate cere, în 10 zile libere, socotite dela afișare, fie verbal, fie în scris, pe lângă prezentarea dovezilor de lipsă, ca să fie trecuți în listă.

Primarul și secretarul, iar la orașe comisia de conscriere, vor hotări fără amânare asupra fiecărei cereri.¹ Admițându-o, vor trece pe cei omiși în listă,

¹ Ordinul circular al resortului justiției Nr. 2237 din 16 August 1919 dat către șefii judecătoriilor de ocol conține următoarele dispoziții:

Având în vedere, că judecarea asupra chestiunii, dacă cineva are drept de alegător, în legea întemeiată pe sufragiul universal e atât de simplă, s'a normat o astfel de procedură, care nu e legată decât de foarte puține formalități.

Hotărîrea adusă de instanța primă poate fi:

a) de admitere a cererii, prin urmare se recunoaște dreptul de alegător și petentul e trecut în listă;

b) de respingere, se deneagă îndreptățirea de alegător și de a fi trecut în listă, în acest caz se va da hotărîre în scris, după un model, în care se arată în câteva cuvinte motivul de respingere.

Hotărîrile aduse, atât de admitere, cât și de respingere, vor fi afișate zilnic, ca să poată fi controlate de alegători.

În contra hotărîrii comisiunii se poate înainta reclamație:

a) în caz de admitere, din partea ori căruia alegător din respectiva circumscripție electorală, pe motivul, că cererea alegătorului a fost admisă pe nedreptul, existând neîndreptățirea de alegător. Această reclamație va trebui să fie motivată și provăzută cu un extras din lista alegătorilor, ca să poată fi apreciată de judecător. Hotărîrea adusă poate fi trecută pe reclamație cu cuvintele: «Judecătorul de ocol confirmă trecerea alegătorului (numele) . . . în lista alegătorilor comunei . . . » sau: «Judecătorul de ocol respinge reclamația». În fiecare caz va invoca în câteva cuvinte motivul hotărîrii.

sau vor șterge pe cei trecuți pe nedrept și vor liberă certificat de alegător, sau vor anula certificatele celor trecuți pe nedrept. Aflându-o neîndreptătită, vor da o hotărîre de respingere în scris, pe baza căreia reclamantul se va prezenta, fără alte formalități, la judecătorul de ocol competent și va cere recunoașterea dreptului de alegător.

Judecătorul de ocol va examina numai decât reclamația și va hotărî asupra ei, trecând deciziunea pe hotărîrea primăriei. Deciziunea judecătorului de ocol e definitivă. Recunoscându-se dreptul de alegător, respectivul va fi trecut în listă și i se va elibera certificat.

2. Schimbările făcute după terminarea listei vor fi afișate zilnic la primărie resp. ștergerea va fi trecută în listă.

ART. 30. Un exemplar al listelor de alegători va fi prezentat în persoană de secretarul comunei, în orașe de președintele comisiunii de conscriere, înainte cu 15 zile de ziua fixată pentru alegere, președintelui biuroului electoral-central.

Cu 15 zile înainte de data fixată pentru alegere, lista alegătorilor va fi încheiată și declarată de de-

b) în caz de respingere, din partea alegătorului respins. Acesta se va prezenta cu hotărîrea în scris a comisiunii, unde se află trecut, și cu motivul respingerii. Hotărîrea judecătorului de ocol va fi trecută de asemenea pe această hotărîre, textul e tipărit în modelul dat.

Alegătorii se vor prezenta cu reclamațiile la judecătorul de ocol competent; nu e necesară înregistrare pertractare, proces verbal (legea spune: fără alte formalități, adică numai reclamația în scris, sau hotărîrea de respingere).

Judecătorul de ocol e dator a ascultă numai decât pe reclamant și examinându-i cererea, a statuă fără amânare asupra ei, iar deciziunea a o trece pe hârtia adusă și a o înapoiă imediat.

Se va face o simplă consemnare despre reclamații, pe coale de hârtie liniate, cu următoarele date: Datul, Nr. curent, Numele reclamantului, Comuna, Natura reclamației (pentru recunoașterea dreptului, sau pentru stergere), Deciziunea adusă (admis, respins etc.).

Pe baza acestei consemnări se va înainta un mic raport statistic despre activitatea judecătorului în materie electorală.

finitivă. Incheierea se va face la fiecare literă, punându-se clauza: «Litera . . . (A) conține . . . (cifra) alegători, lista s'a închieiat și declarat de definitivă.

Dat în comuna . . . anul . . . luna . . . ziua . . .
Va fi semnată de primar, secretar și al treilea membru din comisiune, iar la orașe de comisiunea de conscriere.

Președintele biuroului electoral central, primind lista prezentată de secretar, va face controlul ei fără amânare; dacă ar fi de lipsă vre-o întregire ori explicare, aceea se va face numai decât de secretar.

ART. 31. Toate cheltuelile pentru personal și material, împreunate cu conscrierea alegătorilor și compunerea listelor, se vor plăti de resortul de interne al Consiliului Dirigent.¹

CAP. VI.

Operațiunile electorale.

§. 1. Pregătirea alegerilor.

ART. 32. Convocarea corpului electoral pentru Adunarea deputaților și Senat se face prin decret regal.

Convocarea se publică în *Monitorul Oficial* și în *Gazeta Oficială* a Consiliului Dirigent; se va afixa și deosebit în toate comunele.

ART. 33. Șeful resortului de interne va aviza numai decât pe președinții biurourilor electorale centrale pentru a lua măsurile de lipsă spre a pregăti alegerile.

Președintele biuroului va controla prin organele de plasă operațiunea de conscriere a alegătorilor și

¹ Membrii comisiei și personalul ce s'ar aplica vor computa pe zilele de muncă diurnele ce le vin după funcția lor, resp. taxele după munca săvârșită. Privitor la compunerea notelor de cheltuieli, lichidare și încuviințare se va proceda după normele în vigoare.

(*Ordin. circular nr. 6700*).

va dispune cele ce lipsesc, ca listele electorale să fie terminate și înaintate în termenul prevăzut la art 30.

ART. 34. Biuroul electoral¹ central va alege pentru fiecare circumscripție electorală din municipiu un birou electoral, care va conduce operațiunile electorale pentru întreaga circumscripție și operațiunile de votare în secțiunea din comuna de reședință a circumscripției.

Pentru operațiunile de votare din celelalte comune ale circumscripției, biuroul electoral central va alege biuroul de votare și va stabili totodată, fiecare birou de votare, în care comune, resp. secții de votare și în care zile va lucra.

ART. 35. Biuroul electoral și cel de votare va fi compus din câte un președinte și grefier, având fiecare și câte un locțiitor, pentru cazul de a fi împiedecat în lucrare. Președintele biuroului electoral e totdeodată și președintele alegerii.

¹ Organul teritorial de pregătire și conducere a alegerilor e *biurul electoral central*. Denumirea e luată din legea din România, fără ca instituția să fie similară cu cea de acolo. Organul diriguitor al alegerilor din punct de vedere tehnic e acolo justiția. La noi nu s'a putut trece la acest sistem, oricât de frumos ar fi din punct de vedere teoretic (separațiunea puterilor în stat), pentru că numărul mic al magistraților dela judecătoriile noastre nu a făcut posibil, ca să conducă lucrări atât de extinse, ca operațiunile de votare. Astfel s'a menținut un organ aproape identic cu comisiunea centrală din legea electorală a fostului stat ungar, care însă e constituit din câte 3 membri de fiecare circumscripție din județ. Birourile electorale-centrale sunt constituite numai în județe, nu și în orașele municipale, căci orașele fac numai o singură circumscripție. Normele de funcționare ale biuroului electoral central sunt cele cunoscute până acum la comisiunea centrală.

Afară de acest birou central din fiecare județ, va funcționa în fiecare circumscripție electorală un *birou electoral*, iar în fiecare secție de votare un *birou de votare*. Câte un birou electoral va avea fiecare circumscripție de deputat și fiecare circumscripție de senator. Făcându-se alegerile pentru Adunarea deputaților și Senat în zile diferite, nu e nici o pedecă, ca un birou electoral de deputat să fie încredințat și cu alegerea de Senator, va purta însă denumire corăspunzătoare, spre a se face deosebirea necesară. (Motive).

Ca președinți și membri ai acestor biurouri pot fi aleși numai bărbați, cari au drept de alegător în una din circumscripțiile din județ.

Cei aleși vor fi avizați în scris despre alegere, prin președintele biuroului electoral-central. Cei aleși sunt obligați să primească funcțiunea, în caz de neprimire se vor aplica penalitățile din art. 89.

ART. 36. Președintele și membrii biurourilor, înainte de începerea activității lor, vor presta următorul jurământ:

«Jur, că în toate lucrările, încredințate de legea electorală biuroului electoral (de votare), voi proceda cu conștiințiozitate, fără părtinire, având înaintea ochilor binele Statului și al cetățenilor. Așa să-mi ajute Dumnezeu».

Jurământul se va presta în fața președintelui biuroului electoral central, sau în fața autorității de plasă competentă, care va raporta despre actul jurământului președintelui. Despre jurământ se dresează proces-verbal.

ART. 37. Biuroul electoral central va aduce fără amânare la cunoștința alegătorilor măsurile luate pentru pregătirea alegerilor printr'o publicațiune, care va conține:

- a) Ziua alegerii și ora de începere;
- b) Numele președintelui, grefierului alegerii și al locțiitorilor lor pentru fiecare circumscripție electorală;
- c) Pentru fiecare secție de votare numele președintelui, grefierului și a locțiitorilor lor; apoi înșirarea comunelor cari vor vota la acea secție și localul de votare;
- d) Pentru fiecare secțiune de votare ordinea în care vor urma la votare alegătorii din singurati-cele comune, resp. părți de oraș (strade);
- e) Locul și ziua pentru prezentarea declarațiunii de candidatură;

f) Locul pentru publicarea rezultatului alegerii.

Această publicațiune va fi trimisă la primăria fiecărei comune (oraș) din circumscripțiunile electorale, care e datoare a o afișa și a o aduce la cunoștință în modul obișnuit cel puțin cu 10 zile înainte de alegere.

Președintele biuroului electoral central e dator a trimite la timp președintelui alegerii, în copie, lista complectă a alegătorilor din circumscripție, iar președintelui secției de votare lista alegătorilor din comunele repartizate în respectiva secție.

§ 2. Declarațiunile de candidatură.

ART. 38. Înainte de alegere se vor face declarațiuni de candidatură.

Declarațiunile de candidatură pentru Adunarea deputaților sau pentru Senat se vor face cel mai târziu cu 8 zile înainte de data alegerii.

În ziua fixată pentru primirea declarațiunilor de candidatură, președintele alegerii se va prezenta la reședința circumscripției și va stă la dispoziția alegătorilor, în localul anunțat, dela orele 9 dimineața până la ora 1 după amiazi. Mai târziu nu poate primi declarațiuni de candidatură.

ART. 39. Înainte de a fi prezentat spre candidare, candidatul de deputat sau senator este dator să declare prin document, legalizat de notarul public sau de judecătorul de ocol, că este cetățean român și nu va opta cetățenia unui Stat străin, primește alegerea, că-și va prezenta certificatul de membru al Corpurilor legiuitoare și va luă parte la lucrări.

În lipsa acestei declarații, candidatura va fi respinsă; în caz de neobservare a celor cuprinse în declarație, mandatul se consideră de nul, având a fi declarat posesor al mandatului contra-candidatul

care a întrunit mai multe voturi. Hotărârea în această chestiune e de atribuțiunea Corpurilor legiuitoare.

ART. 40. Declarațiunile de candidatură nu vor fi luate în considerațiune decât dacă vor fi propuse de cel puțin 50 alegători din circumscripție pentru Adunarea deputaților și de cel puțin 25 alegători pentru Senat.

Declarațiunea va conține: numele de familie și de botez al candidatului, ocupațiunea și domiciliul lui și va fi semnată de alegătorii propunători. Fiecare alegător va indica pe lângă semnătură și comuna în a cărei listă a fost trecut. Autenticitatea subscrierilor va fi certificată prin primăria comunală.

Declarațiunea va fi prezentată președintelui de cel puțin 2 și cel mult 10 alegători, pe cari îi cunoaște președintele sau cari își dovedesc identitatea persoanei. Pentru dovada identității e deajuns adevărul primăriei comunale.

Alegătorul care a semnat declarațiunea pentru un candidat nu poate semna și declarațiunea altui candidat, decât în cazul, dacă declarațiunea de mai înainte a fost refuzată sau a ajuns nevalabilă din orice cauză.

Controlul semnăturilor de pe declarații se face pe baza listei electorale. Dacă președintele constată o semnătură repetită a unui alegător, nu va considera-o de existentă la declarațiunea înaintată mai târziu.

Deodată cu declarațiunea alegătorilor trebuie să fie prezentată și declarațiunea candidatului prevăzută la art. 39.

ART. 41. Președintele e dator să refuze primirea unei declarațiuni, care nu corespunde dispozițiilor din articolele precedente, iar declarațiunea ce corespunde e dator s'o primească.

Președintele va da alegătorilor, în termen de o oră, adevărul despre prezentarea declarațiunei;

iar dacă refuză primirea, le va comunica în scris cauza refuzării.

Declarațiunea primită de președinte cu adeverință nu poate fi retrasă de prezentatori și nu poate fi refuzată de președinte.

Declarațiunea de retragere a candidatului poate fi considerată de președinte numai dacă e prezentată prin document legalizat de notarul public sau de judecătorul de ocol.

ART. 42. Dacă nu s'a făcut prezentare de candidatură, sau înainte de începerea operațiunilor electorale s'au retras, sau au decedat toți candidații, alegerea e zădărnicită; prin urmare nu se poate ține. Președintele electoral va aviză despre aceasta biourile și va face dispoziții, ca să se anunțe în toate comunele din circumscripție.

ART. 43. După trecerea termenului fixat pentru prezentarea candidaturilor, președintele alegerii va comunica președinților biourilor de votare numele candidaților, cari vor fi afișate la reședința fiecărei secții de votare. Asemenea se vor anunța și afișă și eventualele retrageri și schimbări ulterioare ale candidaților.

ART. 44. Alegătorii cari au prezentat declarațiunea de candidatură, vor putea desemna pentru partidul propriu în fiecare secție de votare unul sau doi bărbați de încredere. Bărbații de încredere vor controla legalitatea alegerii și în exercitarea acestei atribuțiuni vor putea să-și facă pe scurt observațiunile lor, cu autorizația președintelui, după terminarea votării, pot înainta contestațiuni în scris, cari vor fi anexate la procesul-verbal.

Numele bărbaților de încredere va fi anunțat cu 24 ore înainte președinților de biouri.

Dacă bărbatul de încredere nu e alegător trecut în lista secției de votare, își va dovedi dreptul de alegător cu certificatul de alegător.

ART. 45. Bărbații de încredere pot aplica încredințați speciali, în scopul de a ține legătură între alegători și biuroul de votare, în asemenea număr și cu asemenea drepturi pentru fiecare candidat.

Dacă vre-un partid nu dorește să uzeze de acest drept, celelalte partide pot să aplice încredințați speciali.

Numele încredințaților va fi anunțat președinților de biurouri de asemenea cu 24 ore înainte.

Încredințații vor observa cu strictete dispozițiile legii și îndrumările președintelui date pentru susținerea ordinii; la caz contrar, președintele le poate retrage încredințarea, iar partidele își vor prezenta în locul lor alți încredințați.

§ 3. Pregătirea operațiunilor de votare.

ART. 46. În ziua alegerii membrii biuroului electoral se vor prezenta la reședința circumscripției, dacă a fost prezentat spre candidatură și numai un singur candidat.

Președintele alegerii deschide procedura de alegere dimineața la ora 8, și dacă este numai un singur candidat îl declară ales de deputat, respective senator, iar rezultatul îl publică la locul anunțat în publicațiune.

Dacă sunt mai mulți candidați se face votare.¹

¹ Votare se face numai dacă înainte cu 8 zile au fost propuși mai mulți candidați. În fiecare circumscripție electorală va fi clară situațiunea înainte cu 8 zile, dacă va fi sau nu o luptă electorală. Prin urmare și pregătirea operațiunilor de votare se va conforma după declarațiunea de candidatură.

Dacă este un singur candidat, sau o singură listă, se aplică cunoscuta regulă a dreptului electoral englez, că în ziua alegerii unicul candidat, sau candidații unicei liste, se declară de aleși.

Dacă se face votare, e de lipsă să se avizeze obștea alegătorilor, organele, care conlucra la alegere, birourile de votare din secții, în comunele de reședință ale secțiilor să se îngrijească de local de votare, loc de izolare, gherete, urne, utensilii de scris, personal de birou, ca buletinele de vot și plicurile să fie sosite la secție, lista alegătorilor din secție să fie la îndemână, să se înfățișeze întreg personalul birourilor, bărbații de încredere, să se iee măsuri de susținerea ordinii și de poliție.

(Motive).

ART. 47. Membrii bioururilor de votare sunt datori a se prezenta în ziua alegerii la locul de votare al secției lor, în localul desemnat pentru scrutin, dacă nu au fost cumva avizați înainte, de președintele alegerii, că alegerea sau votarea nu se ține.

Dacă biourul de votare e avizat, înainte de a se începe votarea, că alegerea sau votarea nu se ține, președintele va anunța despre aceasta pe publicul adunat.

ART. 48. În comune alegerea se va face în localul primăriei sau în oricare alt local mai spațios.

În localități cu mai multe secții de votare va fi desemnat local deosebit pentru fiecare secție.

La desemnarea localurilor de votare se va avea grijă, ca să fie locuri de izolare pentru alegători; la caz contrar, se vor construi gherete.

Fiecare secție de votare va avea și numărul de urne ce va hotărî biourul electoral central în raport cu numărul alegătorilor.

ART. 49. Președintele biourului de votare se va îngriji de aranjamentul localului de votare și ca să fie la dispoziție materialul și rechizitele necesare.

Va îngriji — prin intervenția autorității administrative — ca pentru lucrările în scris necesare să fie la îndemână personalul necesar de scriitori.

Va îngriji ca numele candidaților, asupra cărora se face votarea, să fie afișate în localul alegerii, scrise cu litere mari, lizibile, puse unul sub altul, în ordinea alfabetică.

Va îngriji ca cu 2 zile înainte de termenul fixat pentru alegere, să fie în număr suficient buletinele de votare ale candidaților și plicurile necesare.

ART. 50. Președintele are singur poliția adunării alegătorilor.

Puterile lui, în această privință, în orașe se întind și în afară de localul de votare, în curtea loca-

lului, la intrările din curte, în jurul localului de alegere, precum și pe strade, piețe, locuri virane, până la o distanță de 500 metri.

În comune președintele secțiunii de votare exercită un drept de poliție generală în cuprinsul întregii comune.

ART. 51. Președintele secțiunii de votare, înainte de începerea votărei, va lua măsurile de poliție necesare pentru asigurarea intrării în ordine a alegătorilor în sala de vot.

Biuroul electoral central va elibera candidaților, până în preziua alegerilor, cărți de intrare valabile pentru toate secțiunile de votare, iar bărbaților de încredere și încredințaților speciali numai pentru secțiunea la care au fost desemnați.

ART. 52. Pentru menținerea liniștei și buneii ordine, precum și pentru executarea măsurilor ordonate, președintele va avea la dispoziție forțele militare, trimise după cererea și chibzuința președintelui biuroului electoral central.

ART. 53. Operațiunile de votare încep la fiecare secție în ziua alegerii, la ora 8 dimineata.

Înainte de a începe votarea, președintele biuroului constată, dacă membrii biuroului și celelalte persoane, cari conlucrează la votare, s'au prezentat și face dispoziții prealabile pentru ținerea votării.

ART. 54. Dacă vr'un membru al biuroului nu s'a prezentat, președintele face dispoziții de înlocuire. Noul membru, înainte de a începe lucrarea, va pune jurământul prescris înaintea președintelui.

Asemenea va face jurământul înaintea președintelui și personalul de scriitori, cum și ceilalți membri cari n'au făcut jurământ.

ART. 55. Fiecare alegător va dovedi identitatea persoanei cu certificatul de alegător.¹ În caz de îndoială, președintele îi poate cere semnătura de probă a numelui, sau să controleze altcum identitatea persoanei.

Lipsa certificatului de alegător însă nu poate fi motiv, ca alegătorul să nu fie admis la votare. Dacă alegătorul și-a pierdut certificatul, identitatea i se va constata cu martori sau altă dovadă și fiind trecut în lista alegătorilor, va fi admis la vot.

ART. 56. Votarea începută este a se continua fără întrerupere.

Dacă se ivește vre-o piedecă, pentru care nu se poate începe votarea la ora fixată, președintele amână votarea pe răspunderea proprie, până se înlătură piedeca, când votarea se va urma numai decât. Amânarea votărei și timpul aproximativ al amânării va fi anunțat celor interesați.

Dacă votarea nu s'a putut începe nici după 12 ore, se consideră de zădărnicită.

ART. 57. Dacă din lista alegătorilor repartizați la secția de votare se vede, că mare parte a lor a votat și nu se mai înfățișează alți alegători la urnă, președintele va fixa ora de încheiere a alegerii, care va fi anunțată și afișată. Ora de încheiere nu poate fi fixată mai curând decât peste 2 ore.

Alegătorii cari se prezintă până la ora de încheiere, vor fi admiși la vot. Votarea nu poate fi încheiată înainte de a fi votat toți alegătorii prezenți.

¹ Pentru dovedirea identității alegătorului e prevăzut certificatul de alegător, care va fi înmănat fiecărui alegător cu 8 zile înainte de alegere, servind și ca aviz pentru alegere. Lipsa certificatului nu e însă motiv de a nu fi admis la votare. Pentru dovedirea identității nu mai sunt necesari martorii, primarii, notarii, organele administrației de toate gradele, cari nu mai au îndatorirea de a asista la alegere.

După ora de încheiere, se va constata numai decât rezultatul votării.¹

§ 4. *Votul și procedura votării.*

ART. 58. *Votul este secret.*

Alegătorul votează cu buletin de vot, pus în plic închis.

Buletinele și plicurile de lipsă pentru votare le va primi alegătorul dela președintele biuroului de votare.

În circumscripții cari aleg câte un deputat sau senator, buletinul de vot va conține numele unui candidat; în circumscripțiile cari aleg mai mult de un deputat, buletinul de vot va conține numele altor 2 candidați (listă de votare).

ART. 59. Buletinul de vot va avea mărimea de 6×10 cm. (1/16 a coalei normale de cancelarie), va fi tipărit cu litere cicero și va conține numai numele de familie și botez al candidatului (în circumscripții cu 2 deputați ale candidaților).

Buletinul fiecărui² candidat (fiecărei liste)³ va fi tipărit pe hârtie de altă culoare; culoarea va fi deter-

¹ Din structura organismului electoral, și a felului lui de funcționare apare, că pentru executarea operațiunilor de scrutin e de ajuns o zi pentru alegerea de deputați și o zi pentru alegerea de senatori. La o secție de votare sunt repartizați 1000 alegători, cari într'o zi pot să-și dea votul fără greutate. Înainte de închiderea alegerii se fixează și anunță ora de încheiere.

Cu constatarea rezultatului nu se poate aștepta până a doua zi, ci rezultatul este a se constata și natural a se fixa în procesul verbal și publică la reședința secției de votare fără amânare.

² Mânecând din principiul, că votul e secret, toate măsurile luate aici sunt pentru a scuti secretul votului și a fixa o tehnică de votare, care să fie practică și ușor executabilă și să aibă avantajul de apărare a secretului de vot până la despoiarea scrutinului și constatarea rezultatului.

Votarea se face cu buletin, care conține numele candidatului, sau candidaților, pus și lipit în plic de însuși alegătorul, după ce va fi făcut însuși alegerea între buletinele candidaților, stând fără control în locul de izolare sau în gheretă,

minată de președintele alegerii în ziua de prezentare a candidaturilor.

Dacă însă n'ar fi la îndemână o rezervă suficientă de hârtie colorată pentru tipărirea buletinelor, acele se vor tipări pe hârtie albă, iar înaintea numelui fiecărui candidat (fiecărei liste) se va tipări un număr de linii verticale, la cel prezentat întâi o linie, la al doilea două linii, la al treilea 3 linii și așa mai departe; lungimea unei linii va fi de trei ori mai mare decât a literilor cicero din nume.

Buletinul de vot al fiecărui candidat (fiecărei liste) se va tipări în atâtea exemplare, câți alegători sunt în circumscripție, mai mult 15%. De tipărire se va îngriji președintele alegerii, la caz când alegerea se face prin votare.

Buletinele de vot ale candidaților vor fi tipărite din oficiu și repartizate în număr suficient la secțiile de votare cu 2 zile înainte de alegere. De plicuri, egale pentru o circumscripție, dar nu pentru întreg județul, sau întreaga țară — ce azi e imposibil — încă se va îngriji președintele alegerii.

Forma și mărimea buletinelor e prevăzută la art. 59. Pentru a fi deosebite buletinele singuraticilor candidați din partea alegătorilor analfabeți, s'au admis două modalități. Buletinele pot fi tipărite pe hârtie de culoare deosebită pentru fiecare candidat, (în acest caz fiecare candidat poate fi cunoscut după culoare), sau dacă nu se găsește hârtie colorată de ajuns, se întrebuițează, după analogia cunoscutului răboj, înaintea numelui fiecărui candidat (liste) una sau mai multe linii verticale d. e.

	Constantin Pop
	Nicolae Motora
	Ștefan Bungărdean

Art. 60 conține sancțiuni pentru tipografii, cari n'ar execută lucrările împreună cu cea mai mare grabă. Dispoziția e identică cu cea din art. 40 al legii din România.

Din certificatele alegătorilor, cari au votat se face dosar, pentru cei cari au pierdut certificatul, se face o hârtie de înlocuire.

Contestarea identității alegătorilor din partea altor alegători și alte măsuri de a preveni abuzurile la votare, închiderea, despozierea scrutinului, procesul verbal etc. sunt normate aproape la fel cu dispozițiile similare din legea din România.

(Motive).

De plicuri asemenea se va îngriji preşedintele alegei, confecţionându-se plicuri egale pentru aceeaş circumscripţie.

Repartizarea buletinelor şi plicurilor la secţiile de votare va face-o preşedintele cu 2 zile înainte de ziua alegei.

ART. 60. Buletinele de vot se vor imprimà la una sau mai multe tipografii din circumscripţie.

Tipografii, constataţi a puteà imprimà, sunt obligaţi să imprime buletinele cu precădere înainte a oricărei lucrări, sub pedeapsa amendei dela 5,000 la 20,000 lei, în caz de recidivă cu închisoare dela 2 la 5 ani.

Sunt pasibili de aceeaş pedeapsă toţi acei cari vor împiedecà imprimarea buletinelor.

Această dispoziţie se aplică la toate imprimatele impuse prin decretul-lege de faţă.

ART. 61. În localul de alegere va fi un loc potrivit de izolare (odae separată, gheretă), în care va fi întrodus alegătorul spre a-şi pune buletinul de votare în plic.

De întocmirea acestui loc de izolare se va îngriji preşedintele biuroului de votare, în înţelegere cu autoritatea locală.

ART. 62. Alegătorii sunt întroduşi în sala de vot în serii corespunzătoare, ca să nu se producă aglomeraţii şi să se înconjure desordinea.

Fiecare prezintă certificatul de alegător preşedintelui, care îi dă câte un buletin de vot pentru fiecare candidat şi un plic.

Cu aceste se retrage în locul de izolare, unde fără control, alege din buletine pe cel al candidatului pentru care votează; pe acesta îl pune în plic şi lipeşte plicul. Buletinele candidaţilor pentru cari nu votează le trece într'o casetă, ce se află spre acest scop în locul de izolare.

Cu plicul închis se întoarce în sală și îl predă președintelui, care îl pune în urna de votare.

ART. 63. Certificatul alegătorului, care a votat, rămâne la președinte. Din certificate se face dosar, având a se grupă după numărul de ordine și comună.

Dacă a votat un alegător care și-a pierdut certificatul sau nu l-a putut prezenta, numele i-se scrie pe o hârtie albă de mărimea certificatului, cu observarea, că identitatea s'a dovedit prin martori sau în alt mod și această hârtie se pune la dosar, între certificate.

ART. 64. Fiecare alegător va avea dreptul să conteste identitatea persoanelor ce se prezintă la vot.

Într'un asemenea caz, dacă persoana contestată știe a scrie și a ceti, va fi ținută să își producă iscălitura sub controlul biuroului și al alegătorilor prezenți, spre a se putea face comparația.

Dacă acea persoană nu știe a ceti și scrie, se vor lua informațiuni dela alegătorii prezenți din sală sau de afară.

Dovedindu-se contestația adevărată, președintele va opri pe înfățișetor dela vot și va consemna incidentul în proces verbal deosebit, pe baza căruia se va trimite în judecată.

ART. 65. Alegătorul, care nu va prezenta președintelui buletinul încredințat pentru a vota, se va pune sub strictă supraveghiere, spre a nu comunica cu nimeni, până la terminarea alegerii.

ART. 66. Președintele biuroului are dreptul de a face să înceteze staționarea după votare a unui alegător în localul de votare.

ART. 67. Nimeni nu are dreptul de a descoperi sau a căuta să descopere secretul votului, chiar dintr'o instrucțiune sau contestațiune judiciară, ori într'o anchetă parlamentară sau de altă natură.

ART. 68. Indată după închiderea scrutinului, președintele procedează la despoierea lui, în fața

membrilor biuroului de votare, bărbaților de încredere și celorlalți asistenți prezenți.

El scoate plicurile din urnă și le înnumără nedesfăcute. Totdeodată, pe baza certificatelor luate dela alegători, constată numărul votanților. Dacă numărul acestora nu e egal cu al plicurilor, nici după o înnumărare repetată, incidentul va fi trecut în procesul-verbal, împreună cu eventualele împrejurări de explicație.

După aceea un membru al biuroului desface pe rând plicurile și scoate buletinele de votare și văzându-le, le dă președintelui care cetește numele cu glas tare și le arată bărbaților de încredere și celorlalți asistenți.

Pentru constatarea rezultatelor se deschide câte o listă pentru fiecare candidat, în care se va trece fiecare vot dat pentru el și anume la cel dintâi cu cifra 1, la al doilea cu 2, la al treilea cu 3 și așa mai departe.

ART. 69. Președintele va anula voturile date cu alte buletine decât cele date de președinte, cum și dacă ar cuprinde cuvinte sau fraze scrise sau orice alte semne vădit convenționale.

Buletinele voturilor anulate se anexează la dosar.

ART. 70. Despoierea scutinelui terminată, președintele secțiunii încheie proces-verbal în dublu exemplar asupra mersului operațiunilor, constatând numărul voturilor întrunite de fiecare candidat.

Procesele-verbale se semnează de președinte și se contrasemnează de notar și de ceilalți asistenți. Modelul procesului-verbal va fi statorit prin ordonanța resortului de interne.

Buletinele despoiate și cele rămase neutilizate se ard.

ART. 71. Dosarul, cuprinzând certificatele de alegător, listele cari constată rezultatele, procesele-verbale și contestațiile privitoare la operațiunile elec-

torale ale secțiunii, se aduc la președintele alegerii, la reședința circumscripției, până la 24 ore dela încheierea procesului-verbal și se remit președintelui.

ART. 72. Contestațiile candidaților, ale bărbaților de încredere sau alegătorilor asupra operațiilor electorale se fac în scris la președinții secțiunilor de votare, cari le înregistrează fără a statua asupra lor.

Ele se înaintează președintelui alegerii, care, la rândul său, odată cu dosarul alegerii circumscripției le înaintează prin biouroul electoral-central din județ adunării respective, care se pronunță asupra lor.

§ 5. Centralizarea rezultatelor, calculele pentru repartiția și atribuirea mandatelor, reprezentarea proporțională.

ART. 73. După sosirea rezultatelor dela toate secțiunile de votare, președintele alegerii va proceda fără amânare la totalizarea rezultatelor.

La procedura de totalizare vor asista membrii biouroului electoral, membrii prezenți ai secțiunilor de votare, bărbații de încredere și candidații, dacă ar dori să fie de față.

Președintele alegerii va constata rezultatul pe baza rezultatelor constatate de președinții singuraticeleor secțiuni de votare, fără de a putea examina procedura acestora.

Rezultatul va fi publicat la locul anunțat în publicațiune.

ART. 74. În circumscripțiile cari aleg câte un singur deputat, cum și în circumscripțiile pentru alegerea de senatori, va fi declarat de deputat sau senator candidatul care a obținut majoritatea absolută a voturilor. Majoritatea absolută e cifra mai mare decât jumătatea voturilor valabile.

Dacă nici unul dintre candidați nu a obținut majoritatea absolută a voturilor, se va face alegere

restrânsă (balotaj) între cei doi candidați cari au obținut mai multe voturi.

Intre candidații cu voturi egale va decide soarta.

Dacă candidatul, care după rezultatul constatat, a obținut majoritatea absolută a voturilor, sau majoritatea relativă pentru a fi admis la alegere restrânsă, a decedat în decursul procedurii electorale, alegerea se consideră de zădărnicită și se va face alegere nouă.

ART. 75. În circumscripțiile cari aleg mai mulți decât un deputat,¹ pe baza reprezentării proporționale, președintele alegerii va totaliza rezultatele pentru fiecare candidat și apoi pentru fiecare listă în parte.

Rezultatele se clasifică în ordinea importanței lor, în 2 liste: una cuprinzând suma totală a voturilor obținute de toți candidații cari formează o listă; a doua cuprinzând suma totală a voturilor obținute de fiecare candidat în parte.

Suma totală a voturilor obținute de candidații unei liste se numește «massa electorală».

Repartiția mandatelor la care are drept circumscripția pentru Adunarea deputaților, se face proporțional cu masa electorală a fiecărei liste, după calculele următoare:

Massa electorală a fiecărei liste se împarte succesiv cu numerile 1, 2 și așa mai departe, până la concurența numărului de mandate ce revin circumscripției și căturile obținute sunt înscrise în ordinea importanței lor, până ce se termină în această ordine, atâtea cături câte mandate sunt de ales.

¹ În circumscripțiile cu scrutin de listă totalizarea se face pe baza reprezentării proporționale și anume a sistemului numit al concurenței listelor sau al concurenței partidelor, introdus în cantoanele elvețiene și în legislațiunea belgiană, de unde a fost luat și de legiuitorul român. Regulele cuprinse în art. 75 sunt identice cu cele ale legii din România art. 72-76. Circumscripțiile noastre cu scrutin de liste, fiind foarte reduse, avantajele acestui sistem nu vor putea fi scoase în relief, corăspunzător importanței sistemului reprezentării proporționale.

Cel mai mic din aceste cături, corespunzător ultimului mandat, servește de împărțitor comun.

Președintele atribuie fiecărei liste atâtea mandate de câte ori împărțitorul comun intră în masa electorală a listei.¹

În cazul când unul sau mai multe mandate ar rămâne neatribuite, din cauză că resturile împărțirilor sunt inferioare împărțitorului comun, mandatul sau mandatele se vor atribui în ordinea importanței resturilor.

Președintele biroului electoral-central atribuie mandatele, convenite fiecărei liste, candidaților cu cel mai mare număr de voturi și în caz de egalitate de voturi între 2 candidați, procedează prin tragere la sorți.

Când egalitatea există între 2 sau mai multe liste, mandatele se atribuie candidaților de pe ambele liste, cari au întrunit individual cele mai multe voturi și în caz de egalitate între doi sau mai mulți candidați, se procedează prin tragere la sorți.

Voturile obținute de un candidat decedat în cele 10 zile libere ce preced scrutinul, sunt valabil

¹ După sosirea rezultatelor dela secțiile de votare se va face totalizarea, calculând numărul voturilor obținute atât de fiecare candidat, cât și de fiecare listă.

Să luăm ca exemplu orașul Cluj, care va alege 2 deputați. Să presupunem, că lista partidului maghiar întrunește 18.000 voturi, a partidului socialist 11.600 voturi. Aceste cifre sunt «masa electorală». Se împarte întâiu cu 1, apoi cu 2 (2 mandate revin circumscripției, până la concurența numărului ce-i revin). $18.000 : 1 = 18.000$; $18.000 : 2 = 9000$. Facem aceeași operație și la 11.600 — $11.600 : 1 = 11.600$; $11.600 : 2 = 5.800$. Căturile obținute, înscrise în ordinea importanței lor sunt: 18.000, 11.600, 9000, 5800. Dar avem de atribuit numai 2 mandate, ne sunt de ajuns 2 cături (18.000 și 11600) Cel mai mic din aceste cături, corăspunzător ultimului mandat, servește de împărțitor comun. Acesta e 11.600. Cu 11.600 împărțim masa listei maghiare — $18.000 : 11.600 = 1$, împărțitorul comun intră în masa electorală odată, prin urmare această listă va obține un mandat. Masa listei socialiste o împărțim cu acelaș împărțitor comun ($11.600 : 11.600 = 1$), această listă încă va obține un mandat.

Același calcul se face și dacă sunt de repartizat și mai multe mandate.

câştigate listei căreia aparţine şi mandatul, care i-ar fi revenit din cauza numărului de voturi ce a obţinut, se va atribui candidatului de pe acea listă, care îi urmează imediat ca număr de voturi.

ART. 76. Dacă în vre-o secţie de votare sau mai multe, votarea s'a întrerupt sau s'a zădărnicit, preşedintele alegerii, înainte de ce ar constată rezultatul alegerii, va ordona urmarea votării sau o nouă votare.

Dacă însă voturile rămase neexprimate ale respectivei secţii de votare n'ar putea schimba rezultatul alegerii, preşedintele va putea omite continuarea sau repetarea alegerii.

ART. 77. Pentru continuarea sau repetarea alegerii preşedintele fixează fără amânare ziua care nu poate fi mai curând decât ziua a patra şi mai târziu decât ziua a şasea dela data hotărârei preşedintelui. Această hotărâre va fi trimisă primăriei comunelor aparţinătoare la secţia de votare, unde va fi publicată fără amânare după obiceiul din comună.

La alegerea întreruptă vor lua parte numai alegătorii cari încă n'au votat. Votarea se face după aceleaşi norme.

Totalizarea rezultatelor se va face de preşedintele alegerii numai după sosirea rezultatelor dela secţiile de votare, care au continuat sau repetat votarea.

ART. 78. Alegerea restrânsă se va ţine în ziua a zecea, ce urmează după ziua fixată pentru prima alegere.

În biouroul electoral şi la secţiile de votare vor funcţiona tot aceiaşi membri ai biourourilor.

Dacă unul dintre candidaţii admişi la alegerea restrânsă a decedat sau s'a retras înainte de ziua fixată pentru alegere, alegerea se consideră de zădărnicită şi se va face alegere nouă. În caz de paritate de voturi decide soarta.

ART. 79. Dacă biroul electoral central află din raportul președintelui alegerii sau din procesul-verbal, că alegerea în vre-o circumscripție s'a zădărnicit, va face dispoziții pentru a se ține o nouă alegere în termen de 30 zile.

Pentru ținerea alegerii noi se vor observa normele fixate pentru alegerea primă.

ART. 80. Rezultatul alegerii din circumscripție pentru Adunarea deputaților sau pentru Senat va fi adus la cunoștința publică prin îngrijirea biroului electoral-central și în afară de reședința circumscripției, prin *Monitorul Oficial*, *Gazeta Oficială* a Consiliului Dirigent, ziare și prin publicațiuni, ce se vor afișa la toate primăriile comunelor urbane și rurale.

ART. 81. Rezultatele secțiunilor de votare, totalizarea acestor rezultate, precum și toate calculele și operațiunile pentru atribuirea mandatelor, atât pentru Adunarea deputaților, cât și pentru Senat, se vor consemna de către președintele alegerii în proces-verbal, încheiat în 3 exemplare.

ART. 82. Președintele alegerii, după cercetarea rezultatului, eliberează candidatului un certificat dovăditor alegerii lui, subscris de președinte și de grefier.

ART. 83. Operațiunile fiecărei alegerii sunt supuse controlului superior al Adunării respective.

Când Adunarea constată o eroare de calcul în atribuirea mandatelor, va rectifică eroarea și va atribui mandatul candidatului în drept.

CAP. VII.

Penalități.¹

ART. 84. Orice funcționar de stat, comunal sau județean, precum și orice persoană investită cu vre-

¹ *Art. 84—102* conțin dispozițiile penale pentru urmărirea diferitelor infracțiuni, ce pot fi săvârșite în legătură cu alegerile, începând de la măsurile de conscriere a alegătorilor până la publicarea rezultatului, din partea organelor încredin-

una din atribuțiunile puterii publice, va neglija de a îndeplini vreuna din îndatoririle sau serviciile ce îi sunt impuse prin acest decret-lege, se va pedepsi cu amendă de 200 până la 2.000 lei și cu pierderea dreptului de a mai ocupa funcțiuni publice pe termen de 2 ani.

ART. 85. Acei ce vor încercă să dobândească certificate de alegător sub nume falș sau în virtutea unor drepturi pe care știu că nu le au, precum și acei cari, cu știința lor, vor fi ascuns vreo incapacitate din cele prevăzute în decretul-lege de față, se vor pedepsi cu o amendă dela 500 până la 2.000 lei.

Primarii și secretarii, cari vor fi eliberat certificate de alegător, cu rea credință, cetățenilor, cari nu întrunesc condițiunile cerute de lege, sau vor fi omis sau refuzat să elibereze, cu rea credință, asemenea certificate cetățenilor având dreptul de a le dobândi, se vor pedepsi cu închisoare dela 15 zile la 3 luni și cu amendă dela 500 până la 2.000 lei.

ART. 86. Cei ce vor vota în virtutea unui certificat, liberat în unul din cazurile prevăzute la art. precedent, se vor pedepsi cu închisoare dela 15 zile la 3 luni și cu amendă de la 500 la 2.000 lei.

ART. 87. Se va pedepsi cu aceiași pedeapsă

a) Acel care va încercă să dobândească certificate de alegător și în alte circumscripții decât aceia a domiciliului său real;

b) Acel care v'a încercă să voteze în două sau mai multe circumscripții;

țate cu conlucrarea la operațiuni, cum și din partea cetățenilor abusivi. Aceste norme sunt identice cu normele din aceleași articole ale legii din România. Ici-colea s'a făcut câte-o intercalare ori schimbare în conformitate cu organele legii noastre. Judecarea asupra infracțiunilor însă nu revine curților cu jurați, ci tribunalelor. Statuarea acestor norme nu exclude aplicarea penalităților din codul penal ungar, pentru astfel de infracțiuni, care sunt prevăzute acolo, și nici aplicarea responsabilității disciplinare a funcționarilor. (Motive).

c) Acel care se va prezenta cu certificatul unui alt alegător și va vota sau va încerca să voteze, precum și acel care v'a ajutat să se comită fraudă, împrumutând certificatul său.

ART. 88. Membrii biurourilor cari, cu rea credință, vor fi refuzat de a primi un alegător să voteze, se vor pedepsi cu pierderea dreptului de a vota și a fi eligibili, dela 1 până la 2 ani și cu amendă de 1.000 până la 3.000 lei.

ART. 89. Membrii biurourilor cari, fără motiv justificat, nu se vor prezenta pentru a începe operațiunile electorale la ora fixată de lege, se vor pedepsi cu amendă dela 500 până la 1.000 lei.

Dacă, din cauza absenței lor nejustificate, s'a amânat alegerea, pedeapsa va fi închisoare dela o lună până la 6 luni și amendă dela 1.000 până la 2.000 lei.

ART. 90. Membrii biurourilor, cari se vor fi întrunit și vor fi procedat la alegere într'un alt local decât cel destinat în acest scop, se vor pedepsi cu închisoare dela o lună până la 6 luni și cu amendă dela 1.000 la 2.000 lei.

ART. 91. Membrii biurourilor, cari refuză de a subscrie actele alegerii, se vor pedepsi cu pierderea dreptului de a vota și de a fi eligibili și cu închisoare dela o lună până la 6 luni și cu amendă dela 1.000 la 2.000 lei.

ART. 92. Dacă cel însărcinat a primi, a număra sau a despoia buletinele, va fi sustras, adăogat sau alterat buletinele, sau va fi cetit alt nume decât cel scris într'însul, se va pedepsi cu închisoare dela o lună până la 6 luni și cu amendă dela 1.000 până la 2.000 lei și cu interdicția pe timp mărginit.

ART. 93. Cei cari vor intra cu arme în sala alegerii, se vor pedepsi cu închisoare dela 15 zile la o lună și amendă dela 50 la 500 lei.

ART. 94. Acel care se va dovedi că a cumpărat voturi sau abțineri dela vot, precum și acei ce și-au vândut votul lor, se vor pedepsi cu închisoare dela 3 luni la 1 an și cu amendă dela 500 la 5.000 lei și cu interdicția pe timp mărginit.

ART. 95. Acei cari prin lovituri, violențe sau amenințări vor fi influențat votul unui alegător sau il vor fi pus în dispozițiune de a se abține dela vot, se vor pedepsi cu închisoare dela o lună până la 3 luni și cu amendă dela 500 la 2.000 lei.

ART. 96. Oricine, prin ultraj sau violență asupra delegațiunei sau biuroului electoral sau asupra unui membru, va fi întârziat sau împiedecat operațiunile electorale, se va pedepsi cu închisoare dela o lună la 6 luni și cu amendă dela 100 până la 1.000 lei.

Dacă scrutinul a fost violat, pedeapsa va fi dela 6 luni până la 1 an și amendă dela 1.000 până la 5.000 lei.

ART. 97. Răpirea sau luarea urnei care conține voturile nedespoiate, răpirea, luarea sau sustragerea dela destinație a dosarelor și actelor referitoare la alegere, se va pedepsi cu închisoare dela 2 la 5 ani și cu amendă dela 1.000 la 5.000 lei.

ART. 98. Violarea scrutinului de către membrii biuroului sau de către agenții forței publice, însărcinați cu paza urnei, se va pedepsi cu închisoare dela 5 la 10 ani și cu amendă dela 1.000 la 5.000 lei.

ART. 99. In toate cazurile prevăzute în decretul lege de față se va putea aplica și pierderea dreptului de a fi alegător și eligibil până la maximul de 5 ani.

ART. 100. Acțiunea publică și cea privată se prescrie în termen de o lună dela proclamarea rezultatului alegerii.

ART. 101. In caz când ministerul public n'ar lua inițiativa, 20 alegători au dreptul de a intentă și

susține acțiunea publică pentru pedepsirea delictelor comise în timpul alegerilor.

ART. 102. Delictele prevăzute prin legea de față se vor judeca de către tribunale.

Arestul preventiv este interzis în privința acestor delictes.

CAP. VIII

Dispozițiuni finale.

ART. 103. Alegerea de senator prevăzută la art. 5 va fi prezidată de rectorul Universității, asistat de un secretar, ce se va alege dintre profesorii sau agregatii cei mai tineri.

Declarațiunea candidaturilor se poate face până în preziua alegerilor.

Votarea se face prin buletine scrise de mână.

Mandatul se atribue, de presidentul Senatului universitar, candidatului care a obținut cele mai multe voturi.

În caz de paritate de voturi, se procedează prin tragere la sorți.

Votarea va începe cel mai târziu la ora 9 dimineața și va dura până la 5 după amiază.

Rezultatul se comunică biurolui electoral central.

ART. 104. Deputatul sau senatorul ales în două circumscripții este dator să declare obținerea sa Adunării din care face parte, până la 10 zile dela verificarea titlurilor.

De nu va fi declarat obținerea sa în acest termen, adunarea decide prin vot.

Pentru locurile de deputat rămase astfel vacante se vor face alegeri noi.

ART. 105. Pentru locul de senator rămas vacant prin obștiune, moarte, demisiune sau altă cauză, corpul electoral al circumscripțiunei respective va fi convocat în termen de două luni cel mai târziu.

ART. 106. Demisiunea membrilor corpurilor legiuitoare se va da numai către corpurile respective.

ART. 107. Incetează de a mai avea exercițiul mandatului lor deputații sau senatorii, cari vor pierde vreuna din condițiile cerute pentru a fi eligibili.

Adunarea deputaților sau senatul se rostește asupra pierderii calității de deputat sau senator.

BRT. 108. Toate termenele prevăzute în decretul de față se socotesc pe zile libere. Când termenul va expiră într'o zi de Duminică sau de sărbătoare, se va prelungi pentru cea dintâi zi lucrătoare.

ART. 109. Toate cererile și actele în materie electorală sunt scutite de taxele de timbru și înregistrare.

ART. 110. Dispozițiunile acestui decret-lege vor rămâne în vigoare până la aducerea din partea corpurilor legiuitoare a unei legi noi electorale pentru întreg statul român.

Legile și regulamentele contrare decretului-lege de față sunt și rămân abrogate.

Ordin circular

pentru îndeplinirea alegerilor de deputați și senatori.

Decretul-lege electorală a fost publicat în «Monitorul Oficial» Nr. 103 din 26 August. și în «Gazeta Oficială» Nr. 52 din 4 Sept. 1919, decretul Nr. XVI al Consiliului Dirigent pentru determinarea circumscripțiilor electorale în Nr. 54 al «Gazetei Oficiale», iar înaltul decret regal pentru convocarea corpurilor legiuitoare în «Monitorul Oficial» Nr. 99 din 21 Aug. și «Gazeta Oficială» Nr. 54 din 13 Sept.

Dispozițiile pentru conscrierea alegătorilor și pregătirea alegerilor au fost luate prin ordinul circular Nr. 7900, 11,000, 11.475 și 14.000. Intru aducerea la îndeplinire a prevederilor legii electorale privitoare la executarea alegerilor ordonăm următoarele:

1. *Presentarea declarațiunilor de candidatură.*
Fiind constituite birourile electorale și cele de votare, atât pentru alegerea de deputați, cât și pentru alegerea de senatori deosebit, președinții acestor birouri vor îngriji de locale, ținând seamă de dispozițiile legii privitoare la locul de isolare, resp. construirea gheretelor, la lista alegătorilor, buletinele de votare, având fiecare în vedere să execute dispozițiile legii privitoare la atribuțiunile sale. In ziua fixată pentru primirea candidaturilor fiecare președinte al circumscripției electorale se va prezenta după prevederile art. 38 la reședința circumscripției, spre a primi declarațiile de candidatură. Aceste declarații pot fi făcute după alăturatul model A.

De o dată cu declarația alegătorilor trebuie să fie prezentată și declarația candidatului, prevăzută la art. 39 al legii. Aceasta poate fi făcută după modelul B.

Președintele va da alegătorilor în decurs de o oră adevăriniță despre prezentarea declarațiunei (art. 41). Această adevăriniță se va face după modelul C. Dacă declarațiunea nu corăspunde cerințelor legii, le va da, tot în decurs de o oră, hotărîre de refuz, după modelul D.

Despre lucrarea sa președintele electoral va dresa proces verbal, într'un exemplar, care va fi redactat după modelul E., care însă servește numai ca orientare.

2. *Alegere unanimă.* Dacă în ziua fixată pentru prezentarea candidaturilor a fost prezentat numai un singur candidat, în conformitate cu prevederile art. 46, acesta în ziua alegerii va fi declarat de deputat sau senator ales. In acest caz birourile de votare n'au nici o funcțiune de îndeplinit, numai biroul electoral. Președintele acestuia în ziua alegerii dimineța la ora 8 deschide procedura de alegere, constată, că în termenul fixat pentru prezentarea candidaturilor a fost declarat numai un candidat, dresează procesul verbal după modelul F., în 3 exemplare, declară de ales pe unicul candidat și publică rezultatul la locul anunțat în publicațiune.

3. *Alegere cu votare.* Dacă au fost prezentați mai mulți candidați, situație care va fi cunoscută cu 8 zile înainte, urmează activitatea birourilor electorale și de votare.

In ziua fixată pentru primirea candidaturilor, după ora 1 d. a., președintele electoral va comunica telefonic, telegrafic sau prin curier, președinților secțiilor de votare numele candidaților, care vor fi afișate la reședința fiecărei secții (art. 43). Va face apoi dispozițiile pentru imprimarea buletinelor de votare, după prevederile art. 59. Oricare președinte va fi orientat, urmărind activitatea partidelor, dacă se poate aștepta o luptă electorală și va face din bună vreme dispoziții la tipografiile, unde dorește să imprimeze

(art. 60) buletinele, ca să fie hârtie de ajuns etc., de asemenea și plicuri. Pentru toate acestea are răspunderea singur președintele (art. 59). Va fi bine, ca înainte de ziua alegerii să țină o convorbire cu președinții secțiilor de votare, dând orientarea necesară pentru o procedură unitară, resp. inspectând după puțină pregătirile făcute la secțiile de votare.

În ziua alegerii, după ce președintele va fi controlat aplicarea măsurilor ce a luat, în vederea siguranței publice îndeosebi, la ora 8 dim. se deschide procedura alegerii. Fiecare secție lucrează independent, dar după aceleași norme, președintele biroului electoral în privința votării are aceleași atribuții ca și președinții secțiilor de votare, un plus de atribuții are numai privitor la conducerea alegerii pentru întreagă circumscripția și privitor la totalizarea rezultatelor.

La fiecare secție se vor dresa următoarele acte: *proces verbal* asupra întregului act al alegerii, *liste pentru constatarea rezultatelor* la despoierea urnei și *dosar asupra alegătorilor cari au votat*.

Procesul verbal va conține următoarele date:

1. reședința secției de votare și ziua votării;
2. numele membrilor biroului de votare (președinte, grefier, locțiitorii lor), al bărbaților de încredere, încredințaților speciali, cum și a celor numiți în mod provizor de președinte;
4. în caz de suspendare a votării, motivul pentru care și când s'a făcut suspendarea, cine a fost ultimul votant și când s'a continuat votarea, ora eventualei întreruperi, motivul pentru care și când s'a întrerupt, cine a fost atunci ultimul votant;
5. ora la care s'a fixat ora de încheiere, durata orei de încheiere;
6. ora, la care s'a închis votarea și s'a început scrutiniul;

7. eventuale date respective explicări referitoare la scrutiniu;

8. numărul voturilor anulate;

9. numărul voturilor valabile date și numărul voturilor întrunite de fiecare candidat în parte.

Alte momente de importanță se trec în proces-deosebit.

Procesul verbal general se va face după modelul G, listele pentru constatarea rezultatelor după modelul H, ambele în câte 2 exemplare, (art. 70). Dosarul asupra alegătorilor, care au votat, se face după prevederile art. 63.

În vederea unei alegeri de balotaj, sau repețite, certificatele, luate dela alegători la prima alegere, vor fi repartizate din nou alegătorilor și pe baza acestora se vor prezenta și la a doua alegere.

Toate actele alegerii (dosarul, cuprinzând certificatele de alegător, listele de rezultate, procesul verbal general cu eventualele contestații și cu eventualele procese verbale speciale, afară de procesele verbale, care constată infracțiuni, aceste vor fi trimise tribunalului competent), se aduc de președintele biroului de votare la președintele circumscripției, în termen de 24 ore, socotit dela încheierea procesului verbal (art. 71).

Membrii biroului au în prima linie răspunderea pentru actele referitoare la alegere, sancțiunea penală e prevăzută la art. 97 al decretului-lege electorală.

Totalizarea rezultatelor prin președintele circumscripției se face după prevederile articolului 73. Procesul verbal se va încheia după modelul I, toate procesele verbale sosite dela secțiile de votare formează anexe ale procesului verbal de totalizare, care va fi redactat în 3 exemplare, dintre care la 2 exemplare se vor pune anexele sosite dela secțiile de votare, iar al treilea exemplar, fără anexe, va fi afișat la ușa biroului electoral îndată după încheierea lui.

Pentru totalizarea rezultatelor sosite dela secții se va face o listă după modelul L, în 3 exemplare. Pentru deputatul, respective senatorul ales se va liberă certificat doveditor alegerii, scris de președinte și grefier, după modelul M. Acest certificat va fi înmănat celui ales, sau trimis cu posta în scrisoare recomandată, dovada va fi anexată la procesul verbal.

Actele de alegere vor fi înaintate biroului electoral central, care va ține un exemplar complet din procesele verbale pentru arhiva județului, iar al doilea exemplar complet va fi înaintat Adunării respective (art. 72).

4. *Calcularea rezultatelor la reprezentarea proporțională* se face după art. 75 al decretului-lege electorală.

Voturile se totalizează în 2 liste, ambele se pot face după modelul L, într'una voturile fiecărui candidat și într'a doua voturile date fiecărei liste. La calculul de repartitie a mandatelor pe liste se ia bază *massa electorală* (suma totală a voturilor obținute de candidații unei liste).

La noi sunt circumscripții, care aleg câte 2 deputați: orașele Cluj, Oradea-mare, Arad, Timișoara. Pentru a se ști în caz de concurență a mai multor partide, că fiecare partid câte mandate obține, se face calculul de repartitie.

La circumscripții cu câte numai 2 deputați avantajele reprezentării proporționale nu sunt în deajuns de evidente, dar totuși e o mare deosebire între retribuirea pe baza principiului majoritar și a celui de reprezentare proporțională. Un exemplu.

Să admitem, că în unul din orașele amintite concurează 3 partide, A, B, și C, fiecare votează cu listă pentru 2 candidați.

Lista A	întrunește	18,000	voturi
› B	›	11,600	›
› C	›	3,000	›

Fiecare massă se împarte succesiv cu numerile 1, 2 și așa mai departe până la concurența numărului de mandate, ce revin circumscripției (în cazurile noastre 2 mandate.)

$$A \quad 18,000 : 1 = 18,000$$

$$18,000 : 2 = 9,000$$

$$B \quad 11,600 : 1 = 11,600$$

$$11,600 : 2 = 5,800$$

$$C \quad 3,000 : 1 = 3,000$$

$$3,000 : 2 = 1,500.$$

Căturile (cuoțiențele) obținute sunt înscrise în ordinea importanței lor, până ce se termină atâtea cături câte mandate sunt de ales.

18,000

11,600

9,000

5,800

3,000

Ne sunt de ajuns cele 2 mai mari, căci avem numai 2 mandate de retribuit. Cățul al doilea 11.600 servește de împărțitor comun. Acesta se cuprinde în masa electorală a listei A odată, prin urmare lista A obține un mandat, în lista B încă odată, prin urmare această listă încă obține un mandat.

Celelalte dispoziții ale art. 75 se înțeleg și fără explicații.

În toate celelalte chestiuni procedura e identică și la alegerea pe baza reprezentării proporționale, la toate actele în loc de unul obvenind 2 candidați.

5. *Alegerea unui Senator la universitatea din Cluj* se face după prevederile articolului 103. La alegere iau parte profesorii titulari (ordinari) și agregății (extraordinari). La alegere vor participa toți profesorii titulari și agregăți, numiți până în ziua alegerii.

Rectorul universității va compune lista completă a profesorilor în drept și va alătura-o la dosarul alegerii.

Rézultatul alegerii cu actele dresate va fi în-
naintat biroului electoral central al județului Cojocna.
Sibiiu, 15 Septemvrie 1919.

Nr. 14,001.

Dr. Onișor,
secretar general.

Adnexe.

Model A.

*Cătră președintele circumscripției pentru alegerea de
deputat-Senator*¹ *din județul*

Subsemnații 50 alegători declarăm de candidat
la alegerea de deputat (Senator¹) din circumscripția
arătată mai sus pe domnul²:

Datul

Urmează iscăliturile alor 50 alegători, punând
fiecare lângă nume și comuna, în a cărei listă e trecut.

NB. 1. Autenticitatea (adevărătatea) subscrie-
rilor va fi dovedită de primăria comunei, în care
locuiesc subscriitorii. Intâiu se vor face subscrierile,
după care primăria va pune următoarea clauză:

«Noi primarul și secretarul comunei
dovedim, că alegătorii de mai sus, pe care noi îi
cunoaștem, au făcut aceste subscrieri înaintea noastră».

Dat în

Primar : (Sigilul comunei).

Secretar :

Notă. ¹ Ce nu é necesar se sterge, în locul gol se pune
denumirea circumscripției după decretul Nr. XVI. al Cons.
Dir., indicând și județul. ² Numele de familie și botez, ocu-
pațiunea și domiciliul (locuința) d. e. Vaida-Voevod Alexandru,
ministru în guvernul regal, București.

*Cătră președintele circumscripției pentru alegerea de
deputat-senator*¹ *din județul*

Subsemnatul de ocupațiune
domiciliat în, declarat fiind candidat de
deputat-senator¹ în circumscripția de mai sus, declar
din partea mea, în conformitate cu prevederile art.
39 din decretul-lege electorală, că sunt cetățean român
și că nu voi opta cetățenia unui Stat străin, că pri-
mesc alegerea, că îmi voi prezenta certificatul de
membru al corpurilor legiuitoare și că voi lua parte
la lucrările aceluia.

Dat în

Subscrierea

NB. Urmează clauza de legalizare a notarului
public sau judecătorului de ocol.

*Notă.*¹ Ce nu e necesar se șterge, circumscripția va
fi indicată împreună cu județul.

Regatul României.

Model C.

Județul

Circumscripția pentru alegerea
de deputat-senator

Adeverință.

Noi președintele circumscripției electorale nu-
mite mai sus adevărim, că alegătorul¹ din
comuna și soți² ai săi, pe care
li cunosc în persoană resp. și-au dovedit identitatea,
au prezentat azi la orele . . . pentru această circum-
scripție declarațiunea de candidatură pentru candi-
datul³, de ocupațiune domiciliat
în, cum și declarațiunea de primire a ace-
stuia, care noi le-am examinat și întrunind toate con-
dițiunile cerute de decretul-lege electorală în art.
38—40, le-am declarat de primite, despre ce dăm la
mâna numitului alegător această adeverință.

Dat în la orele

*Notă.*¹ Numele celui dintâi alegător prezentator. ² Se
indică numărul (1, 3, 5 etc.) alegătorilor cari prezintă, afară
de cel dintâi. ³ Numele candidatului cu ocupațiunea și domi-
ciliul.

Regatul României.

Model D.

Județul
 Circumscripția pentru alegerea
 de deputat-senator

Hotărîre.

Noi președintele circumscripției electorale numite mai sus, examinând declarațiunea de candidatură, prezentată azi la orele . . . de alegătorul¹ din comuna și² soți ai săi pentru candidatul³ de ocupațiune domiciliat în, cum și declarațiunea de primire a acestuia, în baza art. 41 din decretul-lege electoral

*refuzăm primirea lor*din următoarele motive:⁴

Drept aceea dăm această hotărîre la mâna nunitului alegător.

Dat în la orele . . .

Subscrierea președintelui.

Notă. ¹ Numele celui dintâi alegător prezentator. ² Numărul celorlalți alegători. ³ Numele candidatului etc. ⁴ Motivele pentru care se refuză primirea candidaturii.

Regatul României.

Model E.

Județul
 Circumscripția pentru alegerea
 de deputat-senator¹

Proces verbal

luat în² anul luna ziua . . .
 în procedura de declarare a candidaturilor.

I. Președintele circumscripției pentru alegerea de deputat-senator¹ din județul ales de biroul elect. central județean³ împreună

cu grefierul biroului³ în ziua arătată mai sus, fixată pentru prezentarea declarațiunilor de candidatură, s'a înfățișat în conformitate cu art. 38 al decretului-lege electorală la reședința circumscripției, în localul anunțat în publicațiunea biroului electoral, și la ora 9 dimineața a declarat de deschisă procedura de prezentare resp. primire a candidaturilor.

II. La . . . ore . . . minute s'au prezentat alegătorii pe cari președintele îi cunoaște resp. și-au dovedit identitatea, și au înaintat declarația de candidatură pentru mandatul de deputat-senator al circumscripției, semnată de . . . alegători pentru dl de ocupațiune domiciliat în totodată și declarația de primire a acestuia.

Președintele examinând declarațiunile prezentate, în baza art. 39 și 40 din decretul-lege electorală a adus și publicat la . . . ore . . . minute următoarea

*Hotărîre:*⁴

Nota. ¹ Ce nu e necesar se șterge. ² Comună de reședință a circumscripției. ³ Numele. ⁴ Hotărîrea poate fi de primire d. e. «Declarațiunile prezentate se primesc, candidatul va fi admis la votare, buletinul de vot se va confecționa pe hârtie de culoare roza (sau: pe hârtie albă, înaintea numelui se va pune o linioară verticală), iar la mâna alegătorului s'a liberat certificatul de primire». Hotărîrea poate fi și de respingere d. e. Declarațiunile prezentate se refuză, din următoarele motive: (aici se vor trece pe scurt motivele, cu posibilă provocare la articolele de lege).

Nota. Dacă se prezintă al doilea, treilea etc. candidat, se trece în procesul verbal un text identic cu cel de sub II, aducându-se hotărîre deosebită la fiecare declarațiune.

Procesul verbal se dresează într'un singur exemplar. La sfârșit se încheie și subscrie de președinte și grefier. Rămâne la președinte, va fi anexat la procesul verbal de totalizarea rezultatelor, resp. despre alegerea unanimă.

Regatul României.

Model F.

Județul

Circumscripția pentru alegerea
de deputat-senator¹**Proces verbal***dresat în* ²⁾ anul luna
ziua în procedura de alegere de deputat-se-
nator³ unanımă.

Președintele circumscripției pentru alegerea de
deputat-senator¹ din județul
ales de biroul electoral central județean³
. împreună cu ceilalți membri
ai biroului electoral semnați mai jos, în ziua arătată
mai sus s'au prezentat în conformitate cu prevede-
rile art. 46 din decretul-lege electorală la reședința
circumscripției⁴, comuna (orașul), în lo-
calul desemnat pentru ținerea alegerii și la ora 8 di-
mineața a declarat deschisă procedura alegerii.

Președintele prezintă declarația de candidatură,
înaintată în ziua de⁵ de alegătorul⁶
. din comuna și de
. soți ai săi pentru candidatul de
ocupațiune domiciliat în care întrunind con-
dițiunile articolelor 38—40 ale decretului-lege elec-
torală a fost primită, raportează, că în ziua fixată
pentru declarațiunile de candidatură altă candidatură
n'a fost prezentată, cum dovedește alăturatul proces
verbal.

În baza acestora și în pu-
terea art. 46 din decretul-lege
electorală, președintele declară
de⁷ ales al circum-
scripției pentru alegerea de⁸
.
din județul
pe domnul
.
de ocupațiune
domiciliat în,
liberându-i-se certificatul prevă-
zut la art. 82 al decretului-lege.

Declarațiunea de candidatură și de primire a candidaturii se anexează la acest proces verbal, având a fi înaintate Adunării respective.

Aceasta hotărâre s'a publicat, iar procedura de alegere s'a declarat de închisă.

Acest proces verbal s'a compus în 3 exemplare egale, s'a scris prin președinte, grefier și asistenți.

președinte :

grefier :

asistenți :

Notă. ¹ Ce nu e necesar se șterge. ² Numele circumscripției. ³ Numele președintelui, cu ocupațiunea și domiciliul. ⁴ Numele reședinței. ⁵ Ziua fixată pentru prezentarea candidaturilor. ⁶ Numele alegătorului care a prezentat candidatura. ⁷ Deputat sau senator. ⁸ Deputat sau senator, indicând și numele circumscripției.

Regatul României

Model G.

Județul

Circumscripția pentru alegerea de deputat-senator ¹⁾

Secția de votare

.

Proces verbal

dresat în ²⁾ anul luna
ziua . . . în procedura de alegere de deputat-senator. ¹⁾

Fiind de față: președinte al biroului de votare

. , grefier
loctiitor de președinte , loctiitor
de grefier , bărbați de încredere ai
partidelor

I. Procedura de alegere s'a deschis la ora 8 dimineata. Președintele constată, pe baza comunicatului președintelui electoral al circumscripției, că au fost

declarați de candidați pentru circumscripția electorală indicată mai sus domnii *)

.....
 ale căror nume au fost afișate la biroul secției de votare. Constată, că toate condițiunile prevăzute în decretul-lege electorală pentru ținerea votării au fost împlinite.

Votarea începe la ora . . asupra candidaților numiți și s'a continuat fără întrerupere. ¹

II. *Suspendarea votării* ⁴

III. *Ora de încheiere*, după ce s'a constatat din lista alegătorilor repartizați la secția de votare, că mare parte a lor a votat,

s'a ordonat pentru orele , care termen s'a afișat la ușa de intrare a biroului și s'a publicat și prin graiu viu.

IV. După ce nu s'au mai prezentat alegători pentru a vota și toți cei anunțați până la ora de încheiere au votat

Votarea s'a declarat de închisă.

V. După închiderea votării președintele a procedat la despoiarea scrutinului în conformitate cu prevederile articolului 68 din decretul-lege electorală.

Președintele scoate din urnă plicurile nedesfăcute și numărându-le, constată că sunt ⁶ Tot odată pe baza certificatelor luate dela alegători constată, că au votat ⁶ alegători.

Numărul plicurilor ⁶ egal cu numărul votanților

Pentru constatarea rezultatelor s'a deschis listă pentru fie care candidat, care liste s'au anexat la acest proces verbal.

Dintre buletinele despoiate președintele a anulat în conformitate cu prevederile art. 70 din

decretul-lege electorală⁵
 buletine, care se anexează la
 acest proces verbal.

VI. Resultatul constatat pe baza listelor de rezultate e:

a) Voturi date
 b) Voturi anulate
 c) Rămân voturi valabile
 Din acestea a întrunit
 Candidatul voturi
 ” ”

VII. Fiind scrutiniul terminat, buletinele despoiate, cu excepțiunea celor anulate, care s'au anexat sub V la procesul verbal, în conformitate cu prevederile art. 70 din decretul-lege electorală, împreună cu cele rămase neîntrebuințate, au fost arse.

VIII. Contestații din partea candidaților, bărbaților de încredere⁷ . . . s'au înaintat

Acest proces verbal s'a făcut în 2 exemplare egale și s'a scris de președinte, grefier și ceilalți asistenți.

președinte :

notar :

asistenți :

Nota. ¹ Ce nu e necesar se șterge. ² Comuna de reședință a secției. ³ Numele candidaților în ordine alfabetică cu arătarea ocupațiunii și domiciliului. ⁴ Dacă n'a fost de lipsă suspendare, se pune aici: «n'a fost de lipsă», dacă s'a suspendat, se va arăta în scurte cuvinte ora la care s'a făcut, numele ultimului votant, motivul și când s'a continuat: d. e. s'a ordonat din motivul, că ordinea publică a fost conturbată, la 10 ore 40 minute, fiind ultim votant A. B., votarea s'a continuat la 11 ore 15 minute. ⁵ Se scrie cifra. ⁶ Se scrie *este* sau *nă este*. Dacă e egal nu e de lipsă explicare, dacă nu, se va explica cu câteva cuvinte, motivul pentru ce nu poate fi egal. ⁷ Dacă nu s'au înaintat se scrie aici: *nu*, dacă s'au înaintat, rămâne aici gol, și se trece numărul contestațiilor, eventual cu explicări, în spațiul următor.

Regatul României.

Modelul H.

Județul
 Circumscripția pentru alegerea
 de deputat-senator

Secția de votare

Listă despre rezultatul votării

compusă la despoierea scrutiniului, pe baza procesului verbal din anul luna ziua

Candidatul¹
 a obținut voturi²:

Notă. ¹ Numele. ² Aici se indică în șir, fără a se lăsa goluri, la fiecare vot o cifră, la cel dintâi 1, la al doilea 2, la al treilea 3 și așa mai departe. La fine se pune clauza: suma voturilor e care se scrie și cu litere, se încheie, cu dat, subscrierea președintelui, scriitorului și a 2 bărbați de încredere.

Regatul României.

Model I.

Județul
 Circumscripția pentru alegerea
 de deputat-senator¹

Proces verbal

dresat în ² *anul luna ziua*
în procedura alegerii de deputat-senator¹ pentru totalizarea rezultatelor.

Fiind de față: președinte al biroului electoral
, grefier locțiitor de președinte
, locțiitor de grefier,
 bărbați de încredere

I. Președintele împreună cu ceilalți membri ai biroului electoral s'au prezentat în conformitate cu prevederile §-lui 73 pentru a proceda la totalizarea rezultatelor votării. Constată, că în ziua fixată pentru prezentarea declarațiunilor de candidatură, pentru circumscripția de alegere de deputat-senator din județul au fost prezentați de candidați domnii:

cum se vede din procesul verbal despre prezentarea candidaturilor. Votarea s'a ordonat asupra candidațiilor

Procedura de votare s'a ținut în secțiile de votare ale circumscripției în ziua de

II. Rezultate de votare au sosit dela următoarele secții:³

III. Pe baza rezultatului de totalizare, calculat în lista de totalizare anexată la acest proces verbal, se constată în circumscripție

a) Voturi date

b) Voturi anulate

c) Rămân voturi valabile

Din acestea a întrunit:

Candidatul voturi

” ”

Candidatul ”

Întrunind majoritatea absolută a voturilor valabile, se declară de ales al circumscripției, liberându-i-se certificatul prevăzut la art. 82 din decretul-lege electorală.

Declarațiunea de candidatură și de primire a candidaturii se anexează la acest proces verbal, având a fi înaintate Adunării respective.

Această hotărâre s'a publicat, iar procedura de alegere s'a declarat de închisă.

Acest proces verbal s'a compus în 3 exemplare egale, s'a subscris prin președinte, grefier și asistenți.

Președinte :

Grefier :

Asistenți :

Nota. ³ Se înșiră sub n-re curente 1, 2, 3 etc. numele secției cu indicarea zilei, orei, când au sosit și numărul anexelor de dosar, d. e. 1. Vințul-de-jos în 6 Oct. 1919 9 ore 15 min., dosar cu 6 anexe. 2. Alba-Iulia în 6 Oct. 1919 10 ore, dosar cu 10 anexe.

Regatul României.

Model I.

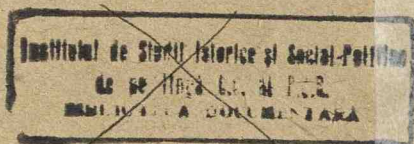
Județul

Circumscripția pentru alegerea
de deputat-senator**Lista de totalizare**anexată la procesul verbal de totalizare, dresat în
..... anul luna ziua

Nr. de ordine	Secția de votare	Voturi			
		date	anulate	rămân va- labile	Din voturile valabile; a întrunit candidatul 1)

¹ Aici se inscrie numele candidaților în ordine alfabetică.

Nota. Dacă liniatura nu e de ajuns, se continuă și pe paginile următoare. La sfârșit se încheie, și se scrie suma voturilor întrunite de fiecare candidat în parte (se datează și subscris de președinte, grefier și 2 bărbați de încredere.

Regatul României

Model M.

Județul

Circumscripția pentru alegerea
de deputat-senator**Certificat.**

Noi președintele circumscripției electorale pentru
alegerea de certificăm, că Domnul
. de ocupațiune
domiciliat în a fost ales de
al acelei circumscripții la alegerea ținută în ziua de
.

Drept dovadă am eliberat acest certificat, sub-
scris de președinte și greșier.

Dat

.....
președinte......
greșier.